

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č.j.: OV—039/A—89

11. X. 1989

~~TAJNÉ!~~

Výtisk č. 13

Počet listů: 8

Počet příloh: 24/63

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 150

ARCHIV BEZPEČNOSTNICH
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle usanovení § 151 č. 412/2005 Sb.

Upozornění: materiál je určen výhradně k informaci adresáta.

Nesmí být rozmnožován a po využití podléhá do 10 dnů vrácení federálnímu ministerstvu vnitra (odboru analytiky a informací Vnitřní a organizační správy FMV).

1. Bezpečnostní situace v ČSSR

V průběhu 10.10.1989 nebylo zaznamenáno na území ČSSR závažné narušení klidu a veřejného pořádku.

Nebyly zjištěny podstatné změny v taktice nepřátelské činnosti vnitřního protivníka.

V okrese Třebíč došlo ve večerních hodinách k havárii vojenského letadla. Pilot se katapultoval, ke zranění osob a k poškození civilních objektů nedošlo. Příčina havárie se vyšetřuje. Nedošlo k závažné mimořádné události v čs.národním hospodářství, dopravě a spojích.

2. Nepřátelská činnost

b/ Ve vysokoškolském klubu v Brně proběhlo 9.10.1989 povolené fórum brněnské veřejnosti se zástupci Výboru čs.veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci JUDr.Vokrouhlickým a JUDr.Gajdošíkem z Prahy a JUDr.Malenovským z Brna. Bylo přítomno asi 350 osob, mezi kterými byli i známí nepřátelští exponenti Jaroslav ŠABATA /1927/, Jan ŠABATA /1952/, ing.Hana HOLCNEROVÁ /1960/, JUDr.Jiří MACHOUREK /obhájce opozice při soudních přelíčeních/ a dalších 8 osob z řad "opozičních seshupení" z Brna. Zásluhou mladých radikálních členů tzv. nezávislých iniciativ, kteří hodlali fórum změnit v obžalobu socialistického zřízení za porušování lidských práv, nabyla diskuze, následující po krátkém úvodu, konfrontačního charakteru. Tyto snahy usměrnil JUDr.Vokrouhlický a také HOLCNEROVÁ, která veřejně omluvila brněnské publikum za "vznikající vášně" a vyslovila naději, že diskutující budou vystupovat tak, aby bylo dosaženo konkrétních pozitivních závěrů. Situace se poté uklidnila a přítomní upustili od spontánních projevů nevole a urážlivých výroků na adresu členů Výboru. Přestože jeho zástupci jednoznačně sdělili, že tento orgán je pouze iniciativního charakteru, stojí mimo Národní frontu a nemá žádné výkonné pravomoci, dožadovali se někteří diskutující, aby se zasadil o řešení osobních otázek a obhajoval

"ukřivděné" před státními orgány. Postupně převzali iniciativu v diskuzi stoupenci tzv. nezávislých iniciativ. Jejich vystoupení se týkala těchto problémů:

- zájem o vytvoření krajských a okresních odboček Výboru, kam by prosadili "svoje lidi", ovlivnili tak činnost a usměrnili ji dle svých záměrů;
- vytvořit z Výboru nátlakový orgán na státní instituce;
- v souvislosti s přípravou nové ústavy využít Výboru ke zpochybnění nutnosti vedoucí úlohy KSČ ve společnosti;
- zjistit, v jakých oblastech je možné využít Výboru k prosazení vlastních zájmů;
- docílit, aby Výbor pracoval jako obdoba K-231 a zabýval se otázkami rehabilitace jednotlivých osob;
- prosadit, aby Výbor pracoval jako záštita "diskriminovaných";
- zjistit, zda je možné využít Výboru jako sjednocujícího faktoru jednotlivých "nezávislých iniciativ".

Mladí "radikálové" otevřeně projevili rozladění nad nedostatkem pravomoci Výboru a zaujali pozici nedůvěry. Nemají zájem čekat dalších 40 let, než někdo schválí návrhy Výboru a budou si proto muset hledat vlastní cestu. Starší naopak hledali na tomto fóru platformu, na níž by se mohli sjednotit, zjistit, k čemu jim tato organizace může být užitečná a jak ji využít k prosazení svých zájmů a vyvolání nátlaku na státní orgány.

V Jihomoravském kraji bylo 10.10.1989 sděleno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6/c zákona č.150/1969 Sb. Ireně VAŇKOVÉ /1969, dělnice s.p. IGLA Val.Klobouky, bez politické příslušnosti, bytem Nedašova Lhota okr.Gottwaldov/. Jmenovaná na svém pracovišti získávala podpisy pod výzvu "Několik vět".

Situace na státní hranici s NDR

Dne 9.10.1989 došlo na celé státní hranici s NDR oproti předchozím dnům k podstatnému snížení tlaku narušitelů. V úsecích brigády Pohraniční stráže Cheb a Správy ochrany státních hranic

Ústí nad Labem bylo tento den zadrženo 23 státních příslušníků NDR. Jednalo se vesměs o mladé lidi do 30 let, kteří se v malých skupinkách 2-3 osob pokoušeli ilegálně proniknout na území ČSSR s cílem dosáhnout velvyslanectví NSR v Praze. Jsou však stále zjišťovány případy emigrace občanů přes území MLR. Na druhé straně se však zvýšil tlak na státní hranici NDR - PLR, kde bylo 9.10.1989 zadrženo celkem 175 občanů NDR. Pokus o skupinový přechod 60 občanů NDR do PLR byl zaznamenán v prostoru ZITTAU.

Přeshraniční provoz je plynulý. Na železničním hraničním přechodu v Děčíně opět odbavují na příslušných úsecích pasové a celní orgány NDR a ČSSR společně. Pasovými orgány NDR jsou připravována razítka s označením "VISA", která budou udělována do osobních průkazů občanů NDR a bez nichž nebudou moci vycestovat. I když se turistický ruch postupně normalizuje, jsou zaznamenávány případy, že v NDR je čs. občanům odpíráno zakoupení různého spotřebního zboží.

3. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

Závažné události tohoto charakteru nebyly 10.10.1989 hlášeny.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle ustanovení § 15 o.z.d.k. č. 412/2005 Sb.

4. Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost

a/ Mimořádné události v národním hospodářství a živelní pohromy

Dne 10. října 1989 kolem 16.30 hodin v obci Kynice /okr. Havlíčkův Brod/ došlo v JZD Číhošť k požáru uskladněného sena a zničení střešní konstrukce kravína. Způsobená škoda činí asi 270 000 Kčs. Ke zranění osob nedošlo. Příčina požáru se zjišťuje. Ve věci bylo zahájeno stíhání pro trestný čin obecné ohrožení.

Vyšetřuje OS SNB Havlíčkův Brod.

Navazuje na DSZ ze dne 21. září 1989 : k požáru pily a stohu slámy v obci Gilartovce /okr. Bardejov/. Původně hlášená škoda 230 000 Kčs byla upřesněna na částku 731 600 Kčs. Příčina požáru se nadále zjišťuje.

Vyšetřuje OS SNB Bardejov.

Dne 9. října 1989 ve 13.35 hodin oznámil pracovník obsluhy zdymadla v Brandýse nad Labem /okr. Praha - východ/, že po celém toku Labe v Brandýse nad Labem je souvislá vrstva ropných látek. V místě výskytu byla zbudována norná stěna a použit přípravek vapex. Další norná stěna byla zbudována v Kostelci nad Labem /okr. Mělník/. Bylo zjištěno, že ropné látky unikly z podniku Stavby silnic a železnic Praha, závod O2 Brandýs nad Labem. Příčinou úniku je dlouhotrvající porucha čistírny zaolejovaných vod v uvedeném podniku. Množství uniklých látek a způsobenou škodu nelze zatím vyčíslit.

Vyšetřuje OS SNB Praha - východ.

Dne 10. října 1989 byly zjištěny u obce Uhlířské Janovice /okr. Kutná Hora/ na řece Sázavě mastné skvrny. Šetřením bylo prokázáno, že k znečištění řeky došlo v důsledku zvýšení hladiny povrchových vod v kanalizaci, kde je svedena i užitková voda obsahující olej ze strojů skláren n.p. Kavalier Sázava. Škoda nevznikla. K zamezení úniku dalších nečistot byla instalována norná stěna.

Vyšetřuje OS SNB Kutná Hora.

b/ Násilná trestná činnost

Dne 10. října 1989 bylo ve Velkém Krtíši zahájeno stíhání pro trestný čin vraždy proti [REDACTED] /nar. 1970, bytem Sklabina, okr. Velký Krtíš, horník, 1x soudně trestán/. Jmenovaný v podnapilém stavu dne 7. října 1989 kolem 23.00 hodin napadl a několikrát bodl kuchyňským nožem do zad a hrudníku na dvoře rodinného domku podnapilého [REDACTED] /nar. 1943, bytem Sklabina, údržbář/, který na následky zranění zemřel. Motiv činu se zjišťuje.

Vyšetřuje OS SNB Velký Krtíš.

Dne 10. října 1989 byli v Bratislavě zadrženi a jsou stíháni pro trestný čin ublížení na zdraví státní příslušníci VSR [REDACTED] [REDACTED] a [REDACTED] /oba nar. 1970, učni SOU s.p. BEZ Bratislava/. Jmenování dne 2. října 1989 kolem 20.00 hodin po předchozí hádce pobodali do zad a hrudníku [REDACTED] /nar. 1964, bytem Bratislava, bez pracovního poměru/ a způsobili mu těžké zranění.

Vyšetřuje OS SNB Bratislava 3.

c/ Majetková trestná činnost

Navazuje na DSZ ze dne 10. října 1989 : k trestné činnosti obviněného [REDACTED] /nar. 1947/. Dne 10. října 1989 bylo v Ústí nad Labem vzneseno obvinění pro trestný čin přijímání úplatků dalším 10 fotbalovým rozhodčím a dvěma funkcionářům oddílových celků kopané, kteří přijali úplatky v různé výši za to, že ovlivní výsledky fotbalových utkání ve prospěch TJ Spartak Ústí nad Labem.

Vyšetřuje KS SNB Ústí nad Labem.

V době od 6. do 9. října 1989 v areálu vojenské katedry střediska vrcholového sportu a tělovýchovy v Bratislavě se dosud neznámý pachatel vloupal, rozbitím okna, do unimo-buňky, kde odcizil 2 sportovní pistole zn. Walter a jednu zn. Hämmerli, všechny ráže 5,6 mm. Způsobená škoda bude vyčíslena dodatečně. Vloupání bylo hlášeno opožděně v důsledku předběžné prověrky u reprezentantů, zda se uvedené zbraně nenachází u nich. Po pachateli a odcizených zbraních se pátrá.

Vyšetřuje OS SNB Bratislava 5.

Dne 10. října 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 84 případů krádeží vloupáním, z toho :

	do obchodů a restaurací	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	9	12	8	17	21	422 400
SSR	4	4	1	-	8	71 600
CSSR	13	16	9	17	29	494 000

d/ Dopravní nehody leteckých, kolejových a silničních prostředků

Dne 10. října 1989 v 19.00 hodin u obce Hartvíkovice /okr. Třebíč/ za přistávací dráhou letiště VÚ 8010 Náměšť nad Oslavou se po startu z dosud nezjištěných příčin zřítilo do pole vojenské letadlo typu SU 7. Ke zranění osob ani jiné škodě na civilních objektech nedošlo. Pilot pplk. ČSLA ing. František PICH /nar. 1948, náčelník taktické a střelecké přípravy VÚ 5206 Čáslav/ se katapultoval a byl převezen do vojenské nemocnice v Brně k povinné lékařské prohlídce. Příčina havárie a způsobená škoda na letadle se zjišťuje.

Vyšetřují příslušné orgány ČSLA.

Dopravní nehody dne 10. října 1989 :

	počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	199	-	8	940 000
SSR	75	-	5	411 400
ČSSR	274	-	13	1 351 400

e/ Ostatní mimořádné události a závažná trestná činnost

Dne 10. října 1989 zadřžely útvary PS OSH pro přípravu a pokus o ilegální přechod státních hranic :

a/ s NSR a Rakouskem - 5 občanů NDR
- 1 občan ČSSR

b/ se sousedními socialistickými státy - 19 občanů NDR
- 5 občanů PLR

Ze zájezdu organizovaného čs. cestovní kanceláří do Itálie se nevrátil 1 občan ČSSR.

5. Názory a nálady obyvatelstva

V posledním období došlo k vyostření situace v rakouské příhraniční obci Drasenhofen (protilehlé Mikulov) v důsledku stále se zvyšujícího přílivu Poláků do Rakouska. V samotné obci Drasenhofen překupníci z PLR přímo na ulicích nabízejí své zboží. Tímto jejich počínáním jsou místní obchodníci značně poškozováni. Představitelé obce se proto rozhodli vyslat jednatele k ministru zahraničí Rakouska dr. Mockovi, který jim přislíbil přijetí na druhou polovinu října a to proto, že tento problém je společný pro všechny příhraniční obce Dolního a Horního Rakouska. Místní občané dále poukazují na to, že občané PLR vyvolávají potyčky, chovají se drze, ničí zařízení obce a jejich vinou stoupá kriminalita v obci. Navrhují, aby se pro občany PLR opětně zavedla vízová povinnost.

Dne 7. října 1989 cestovala autobusem z NSR do ČSSR přes hraniční přechod Pomezí skupina západoněmeckých kuželkářů ze sportovního klubu BAYEREUTH. Účastníky tohoto jednodenního sportovního zájezdu do Karlových Varů a Mariánských Lázní, organizovaného Čedokem Karlovy Vary, byli většinou drobní podnikatelé ve věku 45 - 50 let. Při rozhovoru na téma uprchlíků z NDR uvedli, že řada občanů NDR byla ubytována v Bayereuth a přinesla místním občanům řadu potíží, které není vláda NSR schopna účinně vyřešit. Dále hovořili o tom, že bývalí občané NDR žádají o přidělení takových pracovních míst, na která jim nestačí jejich odborná kvalifikace. To se projevuje při teoretických i praktických zkouškách, v nichž většinou nejsou schopni obstát. Většina občanů NSR nesouhlasí s hromadnými odchody občanů NDR do NSR. Podle jejich názoru převážná část emigrantů z NDR nezapadne do nového prostředí, protože nebudou schopni přijmout jiný životní styl. Zejména mladí lidé nemají ani zájem rádně pracovat, chtějí si pouze užívat nebo cestovat. Občané NSR proto předpokládají, že řada uprchlíků se vrátí zpět do NDR, protože klesá i zájem o jejich zaměstnávání, zejména u soukromníků.

Dne 10. října 1989 v Banské Bystrici bylo zahájeno stíhání pro trestné činy zneužívání pravomoci veřejného činitele a ublížení na zdraví proti prap. SNB Mariánu ŠIMŮNKOVÍ /nar. 1949, SIPS OS SNB Liptovský Mikuláš/. Jmenovaný dne 25. července 1989 kolem 19.00 hodin na chodbě OO VB v Ružomberoku kolenem kopl do rozkroku [REDACTED] /nar. 1953, bytem Ružomberok, elektrikář v Severoslovenských celulózkách a papírnách v Ružomberoku/ a způsobil mu zranění s pracovní neschopností 53 dní.

Vyšetřuje inspekce náčelníka KS SNB Banská Bystrica.

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Hegenbart

s. Jakeš FMR
SD S+B
s. Husák FMR
s. Adamec FMR
s. Indra FMR
s. Hegenbart FMR

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SPOLEČENSTVÍ
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 b) K. č. 429/95 Sb.

Názory v NSR na jednání NÉMETHa v Praze a na úroveň vztahů ČSSR - MLR

Podle hodnocení frakce CDU/CSU je NÉMETHova cesta do Prahy součástí pokusu MLR uklidnit partnery v ZSS s ohledem na vývoj v Maďarsku a pokusit se řešit bilaterální problémy. Podle poznatků uvedené frakce hodnotí ministerstvo zahraničních věcí MLR současné vztahy Maďarska k ZSS jako velmi komplikovaný politický problém. Podle maďarského hodnocení, prezentovaného v jednáních s představitelem NSR, se MLR může v rámci ZSS v současné době spolehnout pouze na SSSR a PLR. Ty však jsou v ekonomické krizi a požadovaná podpora MLR je proto pouze symbolická. Ostatní ZSS přistupují, podle maďarské analýzy, k vývoji v MLR s vysokou nedůvěrou, která je v současné době umocněna oficiálním rozpuštěním MSBS jako komunistické strany a jejím nahrazením stranou sociálně demokratického typu se západoevropskou orientací.

Podle poznatků frakce CDU/CSU bude NÉMETH při jednání v Praze používat tyto základní argumenty :

- MLR si nadále přeje normální vztahy se všemi sousedy a za hlavní cíl své zahraniční politiky považuje nepřipustit napětí ve střední Evropě;
- zahraniční politika MLR se v následující fázi plně podřídí vnitřnímu reformnímu procesu. V této souvislosti MLR očekává plné pochopení a respektování ze strany svých socialistických spojenců, neboť vztahy mezi ZSS nemohou být realizovány na základě vývojem překonané myšlenky omezené suverenity jednotlivých ZSS v rámci bloku;

- MLR si v žádném případě nepřeje rozpad ZSS na "odpůrce" a "přívřenze" reforem. Z toho důvodu se bude v rámci ZSS trvale zasazovat o to, aby i partneři z dalších ZSS akceptovali, že reformní procesy musejí být úkolem číslo jedna v každé jednotlivé zemi;
- NÉMETH se postaví proti spekulacím o možném vystoupení MLR z Varšavské smlouvy. Nebude však toto setrvání zdůvodňovat příslušností k ZSS, ale tím, že členství Maďarska ve VS je součástí evropské vojenskopolitické rovnováhy, což při jednáních s MLR akceptovali i partneři z evropských VKS. Vzhledem k rozvoji vztahů MLR s evropskými VKS bude Maďarsko nadále omezovat svou vojenskou sílu;
- v souvislosti s problematikou VS lze podle frakce CDU/CSU očekávat, že se NÉMETH bude zasazovat o postupnou přeměnu této organizace na politický poradní orgán v rámci ZSS. Toto bude zdůvodňovat pokračujícím a očekávaným vývojem v oblasti odzbrojovacích jednání mezi Východem a Západem.

Dle hodnocení ministerstva zahraničních věcí NSR neodpovídá bilaterální úroveň vztahů ČSSR - MLR relaci dvou sousedních států se stejným společenským systémem. I přes oficiálně demonstrovanou jednotu a vzájemné respektování na nejvyšší politické úrovni, propagované především ze strany ČSSR, se reformní kurs maďarské společnosti odrazil negativně i ve vztazích na mezistranické úrovni. Tato skutečnost je dle MZV NSR dána především základním názorovým rozdílem mezi politickým a státním vedením obou zemí na další vývoj společnosti, hospodářství, ale i v oblasti mezinárodních vztahů. Za základní rozdílnosti v přístupech zmíněné MZV označuje :

- vnitřní demokratizační rozvoj společnosti

Pro MLR je dle MZV NSR typická cesta modelu parlamentní demokracie založené na systému více politických stran přihlížejících k zájmům a představám celé společnosti. Politický systém, který je uplatňován v ČSSR, je považován za překonaný a ve svých důsledcích neumožňující důkladnou hospodářskou reformu.

- hospodářskou reformu

MLR zcela odmítá plénovitý rozvoj hospodářství, který dle jejího hodnocení svou svázaností neuspokojuje požadavky obyvatelstva a nepružně se odráží i v hospodářské spolupráci se zahraničím. Základem podle jejího názoru musí být tržní model hospodářství, který je úspěšně uplatňován v nejvyspělejších zemích Západu. ČSSR na rozdíl od MLR, dle MZV NSR, hledá určitou kombinaci těchto forem, určitý kompromis omezující obě formy. Podle MLR není tato forma konečným řešením, ale pouze odsouvá na neurčito důslednou hospodářskou reformu.

- postoj MLR v rámci RVHP a VS

MLR v rámci internacionálních vztahů se ZSS upřednostňuje národní zájmy, "nezávislost, státní suverenitu a právo na seberozhodování". Tato hlediska mají přednost před internacionálními zájmy a závazky. Ve vztahu k RVHP se dostává do popředí kritika nefunkčnosti, která se projevuje v pasivním postoji v rámci RVHP a větší orientací směrem na Západ a Evropská společenství. Členství MLR ve VS je sice pevnější, ale dle MZV NSR je to dáno vědomím nebezpečné destabilizace celkové situace v Evropě v případě vystoupení MLR z VS. Za ne zcela zanedbatelná jsou označována dílčí prohlášení o perspektivní neutralitě MLR po vzoru Rakouska a také narušení mezistátních smluv a dohod s dalšími ZSS, například s ČSSR o vodním díle Gabčíkovo-Nagymaros, umožnění nelegálního vycestování občanů NDR apod.

- nacionalistické emocionální prvky využívané krajním reformátorským křídlem ve straně, jehož cílem je vyburcovat pod krytím vysokého stupně národnostního cítění u obyvatelstva MLR víru ve správnost současných reformátorských tendencí a důvěru v jeho vedení. Tato taktika má svůj odraz i ve vztazích s ČSSR a RSR v otázce národnostních menšin.
- stranická reforma a "skoncování" s minulostí, jehož základním rysem je odvrácení se od tzv. stalinistické minulosti a dřívějších

chyb minulosti. Vyvrcholením tohoto trendu, patrného již delší dobu a spojeného se změnou hodnocení událostí v roce 1956, rehabilitací NAGYe apod., je sjezd MSDS a prezentace tzv. obrody strany, která je ve své podstatě důkazem její slabosti především akceptováním principu sociální demokracie. Ole MZV NSR bude zejména tato skutečnost posuzována v ČSSR jako výrazný krok zpět, respektive počátek zániku existence marxisticko-leninské strany v MLR.

V bilaterálních kontaktech MLR-ČSSR předpokládá MZV NSR především z maďarské strany uplatnění tvrdého kursu například v otázce výstavby vodního díla na Dunaji, problematice maďarské menšiny v ČSSR a tlak na převedení obchodní výměny a ekonomické spolupráce na volně směnitelné měny jako podmínky dalšího rozvoje spolupráce v této oblasti. Na základě vývoje politické situace v MLR ministerstvo zahraničí NSR předpokládá, že MLR bude uplatňovat a prezentovat svou "nezávislost" především ve vztazích k ZSS, což se odrazí ve snaze odbourat v těchto relacích zcela ideologickou platformu budoucí spolupráce.

/I. správa SNB/

Nedaní FMV

- I. S SNB
- II. S SNB

Rozdělovník

- s. Jakeš
- s. Husák
- s. Adamec
- s. Indra
- s. Lenárt
- s. Hegenbart

Současná situace ve Straně slovenské obrody

Vedení Strany slovenské obrody (SSO) přikročilo k analýze činnosti SSO za poslední dva roky, která má být využita jako podkladový materiál k vytýčení reálných východisek pro další činnost strany. Práce SSO je v této souvislosti hodnocena vlastními členy a funkcionáři negativně s výraznými prvky stagnace. Především konstatují, že možnosti strany nejsou adekvátní proklamovaným prohlášením vedoucích funkcionářů KSČ o potřebě spolupráce s nekomunistickými politickými stranami. Mezi členskou základnou se začínají šířit názory, že členové SSO nejsou rovnocennými partnery s komunisty. Poukazují na to, že všechny kádrové a finanční záležitosti musí "řešit s úředníky na ÚV Národní fronty nebo národních výborů".

Nejvýrazněji se v tomto směru projevuje ing. Peter MATOŠ, člen ÚV SSO, který zastává názor, že SSO musí být v určité opozici, jinak nemá své opodstatnění. Zdůvodňuje to tvrzením, že všechny rozvinuté demokracie mají silnou pozici a pokud chtějí vládnout, musí být lepší než opozice. Současná situace je prý taková, že "komunisti de jure zvou nekomunistické politické strany k řízení státu, ale de facto dělají všechno pro to, aby je odstranili". V tomto směru prý je zřejmé, že i konzervativní křídlo SSO se začíná postupně dostávat na platformu aktivní opozice vůči KSČ.

V průběhu cyklického školení okresního aktivu SSO, konaného ve dnech 30. září až 1. října 1989 ve Fugelke pri Modre, předseda SSO ing. Jozef ŠIMÚTH ve svém vystoupení uvedl, že SSO neměla do současné doby ze strany komunistů odpovídající podmínky pro svou činnost, a proto mohla pracovat jen v rámci "mantinelů", které jí byly určeny. Za škodlivou označil i skutečnost, že v SSO

Zrušen superstátní systém
Archiv Českého rozhlasu

je vytvořen malý prostor pro realizaci církví. Vyzval přítomné k větší aktivitě, kterou on potom vhodně nasměruje do nejvyšších státních orgánů.

(XII. správa SNB)

Vedení
I. II. SNB
XII. SNB

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Hoffmann
s. Janák

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

K indicko-nepálským vztahům

V průběhu konference Hnutí nezúčastněných zemí v Bělehradě v září 1989 se uskutečnily rozhovory mezi nepálským králem BÍRÉNDROU a indickým předsedou vlády GÁNDHÍM. Jednání mezi oběma představiteli o normalizaci dvoustranných vztahů nevedla ke konkrétním pozitivním výsledkům. Oba státníci nadále obhajovali tvrdá stanoviska a omezili se pouze na rámcový výklad svých nároků v širokém kontextu indicko-nepálských vztahů.

BÍRÉNDRA označil stávající smlouvu z roku 1950 upravující vztahy mezi oběma zeměmi za "nerovnoprávnou a poškozující suverenitu království" a trval na jejím přehodnocení. R. GÁNDHÍ na druhé straně zdůraznil, že "Nepál velmi často porušuje platná ujednání mezi oběma zeměmi, což vede ve svých důsledcích k ohrožení bezpečnosti Indie". Poukázal zejména na dodávky čínských zbraní do Nepálu, které se podle jeho slov dostávají do rukou separatistů v Indii. Uvedl, že pokud královský dvůr považuje smlouvu z roku 1950 za nevyhovující, je indická strana připravena ji zrušit, ale v tom případě nemůže být řeči o zachování zvláštních vztahů Indie s Nepálem a z nich vyplývajících obchodně ekonomických výhodách.

V průběhu jednání bylo dohodnuto, že dialog o normalizaci dvoustranných vztahů bude pokračovat a že k tomuto účelu budou vytvořeny speciální komise na úrovni expertů. Nové setkání na nejvyšší úrovni se uskuteční až po dosažení podstatného pokroku v práci uvedených komisí.

Královský palác je rozčarován výsledky nepálsko-indického setkání v Bělehradě. V politických kruzích země začíná převládat názor, že normalizace dvoustranných vztahů bude možná až po uskutečnění všeobecných voleb v Indii na přelomu roku 1989/1990.

Rozdělovník
s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt
s. Štefanák
s. Johanes

vedení FMI (I. správa SNB)
I, II. s SNB

K aktuálním aspektům vnitropolitické situace v Izraeli

Vytrvalý odpor Palestinců na okupovaných arabských územích vyvolává v Izraeli závažný růst napětí a deformovanou polarizaci společnosti na pozadí faktické hegemonie extrémního nacionálismu. Aktivizují se především síly radikální pravice, složky levicového centrismu se konsolidují velmi pomalu. Vůdce bloku Likud ŠAMIR zhodnotil svůj úspěch v jarních municipálních volbách jako "votum důvěry lidu" ve zkostnatělý program reakční aliance. Nezdar izraelské Strany práce svědčí podle jeho názoru o tom, že obyvatelstvo země ve své většině nesouhlasí s linií kompromisu v palestinské otázce.

Výbuchu extremismu v náladách voličů se aktivně pokouší využít představitelé pravice v Likudu, reprezentovaní ministrem obchodu a průmyslu ŠARONem a náměstkem premiéra LEVIM. Zmínění politikové zastávají názor, že by obecné posílení pravicových nálad v zemi mělo nalézt vyjádření v odpovídajícím posunu "těžiště politického života" a prosazují rozchod s PERESem. Tvrdí, že svazek se Stranou práce, procházející krizí, jejich bloku jen škodí. Vzniká dojem, že ŠARON, jehož popularita od války v roce 1973 neklesá, hodlá v seskupení zaujmout pozici muže "číslo dvě". Strach z možné ztráty křesla náměstka předsedy Likudu, získaného v předchozím kole vnitrostranických transakcí, pak nutí i LEVIho, aby se ztotožnil se ŠARONovým extremismem.

V důsledku tohoto vývoje se vedení bloku v létě 1989 rozštěpilo na dvě skupiny. První z nich vede ŠAMIR a ministr zahraničí ARENS, druhou ŠARON a LEVI, kteří přiměli ústřední výbor Likudu, aby podstatně upravil původní ŠAMIRův plán způsobem, jenž fakticky vylučuje možnost dosažení kompromisu mezi stranami zainteresovanými na řešení blízko-východní krize.

ŠAMIR své ústupky pravici v dané souvislosti vykompenzoval zachováním koaliční vlády se Stranou práce, jíž označuje za "rukojmí" politiky Likudu. Vycházel přitom z názoru svých poradců, podle kterého by jeho blok v případě rozchodu s partnery a vypsání nových voleb nebyl stejně schopen, ani přes potenciální zisky, vytvořit samostatný kabinet. Nutná účast náboženských a krajně pravicových stran v nové koalici by pak upevnila pozice premiérových rivalů ve vedení bloku.

Předseda Strany práce PERES mezi svými věrnými přiznává pokles autority labouristů a jejich ústup do "obranných pozic". Vlastní postavení PERESe je kromě toho komplikováno soupeřením ve stranických špičkách. Společně s tradičním pretendentem na vedení ministrem obrany RABINEM, který je v souladu s průzkumem veřejného mínění zatím nejpopulárnější postavou strany, vstoupil do mocenského boje rovněž její bývalý generální tajemník BARAM.

Na rozdíl od RABINA, zaujmajícího v podstatě pravocentristické postoje, požaduje BARAM zásadní změnu orientace stranické politiky a vystoupení z koalice pod heslem "liberalizace ve straně a hledání kompromisu v řešení arabsko-izraelského konfliktu". Síly radikální opozice se hodlají s PERESEM střetnout na příštím sjezdu strany, který se má konat v roce 1990, ačkoli nemají potřebnou většinu ani v jednom z rozhodujících stranických orgánů, ani nejsou organizačně sjednoceny.

BARAMovy požadavky jsou pro PERESe nepřijatelné vzhledem k obavám, že strana v příštích parlamentních volbách utrpí porážku, která by jej mohla zbavit předsednické funkce. S podporou svých stoupenců uvnitř strany proto hodlá rozhodně pokračovat v linii svazku s Likudem. V této souvislosti dosáhl v srpnu 1989 v ústředním výboru schválení dvanácti zásad zaručujících podporu ŠAMIROVU plánu na základě kompromisu mezi vedením strany a přívrženci BARAMA.

Podle konstatování západních diplomatů v Tel Avivu jsou odstředivé tendenze ve vztazích mezi seskupeními ve stávající vládní koalici v současné době silnější než vzájemně narůstající rozpory, což by mělo znamenat, že se v nynějším kabinetu alespoň pro nejbližší období zachová nepříliš pevná rovnováha.

(I. správa SNB)

Rozdělovník
s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt
s. Štefaňák
s. Johanes
s. Štěrba

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zařízení č. 412/2005 Sb.

K otázke utečencov z NDR s dopadom na vzťahy ČSSR-NSR

Propagandistická kampaň rozpútaná NSR voči NDR nekončí oslavami 40. výročia NDR. Organizátori tejto nátlakovej akcie, ktorá sledovala viac cieľov, sa nehodlajú uspokojiť s dosiahnutými výsledkami.

Podľa poznatkov z kruhov MZV NSR dlhodobým politickým cieľom spolkovej vlády je prinútiť východonemecké vedenie k "dôkladnému riešeniu" vnútropolitickej situácie prostredníctvom reforiem po vzoru MĽR, PČR a ZSSR. Nastúpenie reformného kurzu by v prípade NDR malo znamenať negáciu doterajšieho ideologického zdôvodnenia existencie SED a "komunistického režimu" na nemeckej pôde.

V analýze vnútropolitickej vývoja v NDR vypracovanej MZV NSR sa nepočíta so zastavením vlny emigrácie do NSR ani v prípade realizácie čiastočného reformného vývoja. Ako dôvod sa uvádzá, že najmenej 2 milióny občanov NDR je rozhodnuto presídliliť sa do NSR, existuje dlhodobá politická pasivita a narastajúce opozičné postoje väčšiny obyvateľstva voči vedeniu SED. Preto budú "skepticky pristupovať" aj k eventuálnym reformám vo vedení SED ako záruky liberálnejšej politiky NDR. V kruhoch MZV NSR sa zatiaľ nepočíta s odchodom HONECKERa z funkcie ani s vytvorením silnej vnútornej opozície vo vedení SED.

Pokial ide o otázku ďalšieho vystahovania, bude MZV NSR oficiálne uplatňovať "právo občanov NDR na presídlenie do NSR".

ARCHIV
Zrušen stupň utápi (svazujúci)

412/2005 Sb.

Regulácia turistického ruchu medzi ČSSR a NDR je považovaná za riešenie dočasného charakteru, ktoré len posilňuje opozičné sily vo vnútri krajiny, a preto ju západonemecká strana bude mlčky akceptovať.

Kampane proti NDR sú zneužívané aj pre narušenie vzťahov ČSSR - NSR, sú kladené podmienky a požadované ústupky odpovedajúce "duchu KBSE".

V poslednej dobe v tomto smere dochádza ku zvýšenej angažovanosti západonemeckej sociálnej demokrácie po MĽR a PĽR aj voči ČSSR. V prípade ČSSR sa aktívne využíva spôsob individuálnej turistiky, neoficiálnych návštev, cieľom ktorých je tak sondáž vnútropolitického vývoja, ako aj rozšírenie a prehĺbenie kontaktov s rôznymi skupinami čs. opozície. Podľa názoru SPD postoj československého vedenia k otázke emigrácie občanov NDR vychádza z celkového stavu vnútropolitickej situácie, ktorá sa vyznačuje "uzavretosťou a izoláciou" od súčasného diania, nekonštruktívnym a pomalým postupom československého straníckeho vedenia pri riešení vnútropolitických a medzinárodnopolitických otázok.

Podľa SPD je ďalší rozvoj stykov s ČSSR, vzhľadom na existujúcu situáciu, možný len za predpokladu, že dôjde z československej strany k vytvoreniu podmienok pre "hladký presun potenciálnej emigrácie NDR do NSR cez ČSSR po vzoru MĽR". Za nevyhnutné považuje vytvorenie politického pluralizmu v ČSSR s dôrazom na zvýraznenie postavenia opozičných štruktúr v ČSSR (charta 77, nezávislé odbory atď.) a ich postavenie na roveň KSČ alebo ROH. Za dôkaz zavedenia "skutočnej" demokrácie v ČSSR by považovala prepustenie politických väzňov a zastavenie mocenských zákrokov proti politickej opozícii. Na základe záverečných aktov KBSE žiada vytvorenie podmienok pre "skutočný" dialóg medzi štátom a cirkvou a ukončenie diskriminácie cirkve a veriacich.

Splnenie uvedených požiadaviek považuje SPD za základ pre možnosť ďalšieho rozvoja vzťahov SPD-KSČ a celkového vývoja česko-slovensko-nemeckých vzťahov.

Vzhľadom na to, že problematika utečencov z NDR je v súčasnej dobe jednou z prvoradých vnútropolitickej otázok v NSR a ako tzv. nemecká otázka sa bezprostredne týka aj predvolebného boja, prikláňa sa SPD ku stanoviskam vládnej koalície. Odmieta argumentáciu československej strany a podporuje interpretáciu spolkovej vlády, že ČSSR svojim postojom porušuje závery KBSE. Za rozhodujúce považuje zmeny čs. prístupu k otázke utečencov z NDR a v budúcnosti hlboké reformy vo vnútornej oblasti. V prípade negatívneho postoja čs. vedenia v uvedených otázkach počíta SPD s "ochladením" vzťahov tak na úrovni bilaterálnej /ČSSR-NSR/, ako aj SRD-KSČ.

(I. správa SNB)

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Adamec
s. Lenárt
s. Fojtík
s. Hegenbart

*vedení FMV
I, II, S SNB*

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle Ustanovení č. 55/2005 Sb.

K návštěvě generálního tajemníka Slovenské ligy v Americe Jána HOLÉHO v ČSSR

V říjnu t.r. má navštívit ČSSR generální tajemník Slovenské ligy v Americe Ján HOLÝ, který je zároveň pracovníkem hlavního úřadu Slovenského katolického sokola.

Hlavním cílem této cesty je jednání na Zahraničním odboru Matice slovenské v Bratislavě (Slovenská liga zaujímá přední místo v činnosti slovenských spolků a organizací v zahraničí, svoji činnost chce stále více soustředovat do oblasti kultury).

HOLÝ by měl připravit cestu delegace Matice Slovenské do USA, která by se měla realizovat v březnu 1990, při příležitosti 90. výročí Národního slovenského spolku. V tomto období se má zároveň konat na Floridě konvence většiny krajanských spolků, čímž se vytváří možnost, aby představitelé Matice slovenské jednali současně se zástupci vedení významných krajanských spolků a organizací.

Setkání by mělo přispět zejména k vyjasnění si názorů ve všech potřebných otázkách, které souvisejí s předpokládaným rozvojem spolupráce, politické nevyjímaje.

Vedení Matice slovenské bude zásadně prosazovat spolupráci v kulturní oblasti, která by se měla stát základem pro další rozvoj vztahů.

Závazné stanovisko vedení Matice slovenské k cestě 8 členné delegace do USA pod vedením MINÁČE bude přijato do konce října 1989. Bude záviset na výsledku jednání s HOLÝM, jakož i na dalších okolnostech.

(I. správa SNB)

Rozdělovník

- s. Jakeš
- s. Adamec
- s. Lenárt
- s. Hoffmann
- s. Fojtík
- s. Janák
- s. Hegenbart

*vedení FM
I., II. s SNB*

Problémy s dodávkami železné rudy ze SSSR

V průběhu roku 1989 došlo k postupnému neplnění smluvních dodávek železné rudy ze Sovětského svazu pro čs. hutní závody.

Kritická situace vznikla zejména ve Východoslovenských železárnách Košice. Koncem měsíce září 1989 měly ve VSŽ Košice na skládkách 26 tisíc tun aglorudy, 20 tisíc tun koncentrátu a 9 tisíc tun pelet, což představuje zásobu na 5 dní. Z technologického hlediska by měly být zásoby na 30 dní u všech třech komponentů. Za první pololetí roku 1989 nebylo dodáno 218 tisíc tun železné rudy. Přesto, že sovětské strana přislíbila zvýšení dodávek ve 2. pololetí 1989, chybělo v měsíci srpnu 1989 368 tisíc tun a koncem měsíce září 1989 již 495 tisíc tun železné rudy. Neplnění dodávek železné rudy ze SSSR do ČSSR nemůže vyrovnat ani vysoká kvalita rudy, která obsahuje 59,3 % železa, přičemž čs. normou je stanoven 58% obsah železa. V této souvislosti bylo dále zjištěno, že nedostatečné zásoby železné rudy jsou i na jednotlivých skládkách, kde se provádí překládka železné rudy ze SSSR.

K vyřešení této situace jsou přijímána dílčí opatření cestou FMHSE. V průběhu jednání čs. zástupců se sovětskými partnery v Krivom Ragu bylo zjištěno, že plán těžby železné rudy je v SSSR plněn. Problémy však vznikly s její dopravou na území SSSR, kde je prvořadým úkolem přeprava zemědělských produktů.

Při jednání se sovětskou stranou bylo dohodnuto, že dodávky železné rudy budou do ČSSR upřednostňovány, a bylo rozhodnuto přesměrovat do ČSSR vlaky určené pro hutní závody v RSR. Zvažuje se možnost dodávek železné rudy loděmi po Dunaji.

(II. správa SNB)

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec

s. Indra
s. Lenárt
s. Knoťek

vedení FMH
I., II. § SNB

Stanovisko ÚV MSDS k náboženství a církvím, návrh zásad zákona
o svobodě svědomí a vyznání

Stanovisko ÚV MSDS z 28.7.1989 o jeho vztahu k náboženství a církvím (neoficiální překlad viz příloha) bylo v maďarském tisku komentováno tak, že poprvé od existence MSDS se otázkami svobody náboženství zabývalo plenární zasedání ÚV strany.

Cílem diskuse na toto téma a přijetí "Stanoviska" bylo objasnit členům strany otázky související s vírou a náboženstvím. Bylo konstatováno, že co bylo v předešlých desetiletích v pozornosti strany se zakládalo jen na přísných vnitřních pravidlech a usneseních.

K přijetí "Stanoviska" se, podle tisku, většina členů vyjadřovala souhlasně, bylo však i mnoho takových, kteří se vyjadřovali velmi zdrženlivě s tím, že strana se vzdala už i toho posledního.

(Představitel FMV v MLR)

Rozdělovník

s. Jakeš

s. Fojtík

vedení FMV
I, II s SNB

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle stanovení § 12/2005 Sb.

Stanovisko ústředního výboru o vztahu MSDS k náboženství a k církvím; návrh na zásady zákona o svobodě svědomí a vyznání

Maďarská socialistická dělnická strana přikládá mimořádný význam tomu, aby se v naší zemi důsledně uplatňovala svoboda svědomí a vyznání. K naplnění lidských a morálních hodnot, jakož i v zájmu služby národním hodnotám pokládá za nutné, aby zesílil dialog a spolupráce mezi lidmi s různým světovým názorem, které by se zakládaly na vzájemné úctě a vážnosti. MSDS na tomto základě nabízí spolupráci církvím, náboženským vyznáním a náboženským obcím. Tato spolupráce může uvolnit obrovskou tvůrčí energii a přispět k morálnímu povzdnesení našeho národa.

1. Třicetiletá církevní politika Maďarské socialistické dělnické strany - která nebyla prosta napětí a ustrnutí - se z hlediska historického měřítka a v zrcadle mezinárodního porovnání ukázala jako úspěšná. V rámci daného politického systému normalizovala vztah socialistické státní moci a církvi. Skoncovala s dřívější praxí nejednou politicky vyvázané konfrontace. V duchu spojenecké politiky a v jejích rámci se naše strana snažila dosáhnout spolupráce s církvemi v četných oblastech společenského života. Státně zajistila samostatnou činnost církví, volné provozování vyznání, uspokojování základních požadavků víry. Uplatnila zásadu rovnosti náboženských vyznání. Odstranila divoké výhonky zjednodušující atheistické propagandy, narušující náboženské city, uvolnila politickou nedůvěru vůči náboženství.

V důsledku toho všeho v naší společnosti vzrostla vzájemná světonázorová trpělivost. Nábožensky založení lidé i atheisté jsou v mnoha podstatných společenských a společenských otázkách podobného názoru a společně konají. Výsledky naší církevní politiky tvořily v uplynulých letech důležité prvky společenské stability.

Navyzdory výsledkům dosaženým v církevní politice se nepodařilo ve všem překonat chyby minulosti. Samostatnost a pohybový prostor církví omezovaly různá byrokratická nařízení a právní předpisy. Nelze popírat ani jednotlivé případy nepříznivé diskriminace vyvolané politickými pohnutkami kvůli náboženskému přesvědčení, které často vedly k těžkým konfliktům z hlediska svědomí.

2. Mezinárodní činnost církví napomáhala a napomáhá mírumilovné zahraniční politice naší země, slouží věci spolupráce zemí s rozdílným společenským zřízením, založené na vzájemné důvěře. Církve hrají důležitou roli při udržování styku se zahraničními Maďary, při udržování a pěstování vědomí národně-kulturní totožnosti Maďarů. Církve a náboženská vyznání - na základě zvyšujících se možností - rozšířily a zintenzivnily svou činnost pokud jde o náboženskou činnost a činnost v oblasti sociální, zdravotnické a kulturní. Svou úlohou z hlediska organizování společenství, výchovy a přenášení kultury pozitivně působí na duchovní život společnosti.

3. Od počátku osmdesátých let vzrůstal vliv církví na masy, náboženské zaměření - v rozdílné míře podle jednotlivých vyznání, společenských vrstev a oblastí. Zvláště mezi mládež a inteligencí se zvýšil zájem o vyznání a o náboženství. K růstu náboženského zaměření přispěly i krizové jevy společnosti, zhoršení existenční jistoty, existenční problémy, společenské odcizení, jakož i ideologické a politické znejistění. Úlohu v tom hraje obnovení činností církví, zefektivnění jejich činnosti ve formování společenství, jakož i postupné zanikání nevýhod, pocházejících z otevřeného přiznání náboženského zaměření.

II.

Změny, probíhající ve společnosti a v praxi církevní politiky, i nadále existující rozpory vyžadují, a dosavadní výsledky církevní politiky pak umožňují, abychom zásady a praxi naší církevní politiky v souladu s měnícími se společenskými poměry a požadavky právní státnosti obhacovali novými prvky. Zároveň musíme dát návrh na důslednou, vědecky náročnou analýzu církevní politiky v uplynulých desetiletích.

Ústřední výbor pokládá za nutné, abychom určili svůj vztah k náboženství, k věřícím, k církvím, k náboženským vyznáním.

1. MSDS hodnotí náboženské zaměření jako jev, reprodukující se ze současných procesů společenské skutečnosti a plnící rozličnou společenskou funkci, která tvorí součást této skutečnosti. Počítá s jeho existencí a hodnotami jako se společenským faktorem. Bere na vědomí a respektuje systémy náboženských ideí. Je toho názoru, že uvádění vztahu lidí/do politice a k vyznání do přímé souvislosti je přílišným zjednodušováním.

2. MSDS usiluje o další tvůrčí rozvíjení marxismu, pozitivním způsobem zastupuje a šíří marxistický světový názor, ale je trpělivá vůči těm, kteří jsou rozdílného světového názoru a při přijímání členů neklade neodůvodněné ideologické požadavky. Do svých řad přijme každého, kdo souhlasí s jejími politickými cíli a strategií a chce v MSDS vyvíjet politickou aktivitu za společenské přijetí a uskutečnění těchto cílů. Ústřední výbor pokládá za nutné, aby byla zrušena/omezena, spojená s účasti

členů strany na církevních a náboženských ikonech a s použitím církevních služeb. Zásady takového charakteru, týkající se členů strany, by mohly být zakotveny v nových organizačních stanovách.

3. MSDS pokládá církve, vyznání a náboženské obce za/fak-
společnosti a národa takové
tory, jež jsou nositeli významných lidských a morálních hodnot
a disponují bohatými tradicemi. Světonázorové rozdíly nevylučují
společenství ideologických hodnot a politických cílů sloužících
národnímu rozvoji, jakož i společné práci v zájmu těchto cílů.
MSDS podporuje iniciativy církví, sloužící veřejnému prospěchu.
Chce s nimi udržovat a rozvíjet spolupráci v zájmu formulování
a dosažení společenských cílů sloužících prvněně národa.

4. Usilujeme o to, aby se mezi Maďarskou socialistickou
dělnickou stranou a domácími církvemi rozvinul dialog, spočívají-
cí na spolupráci nového typu a na skutečné rovnocennosti.
V zájmu vytvoření vyrovnaného styku mezi církvemi a MSDS pokládá-
me za podstatné organizování pravidelných společných konzultací
o nejdůležitějších společenskopolitických otázkách, od nejvyšší
úrovně po úrovně místní politiky.

5. V zájmu podrobného vypracování koncepce MSDS, týkající
se politiky náboženství v novém duchu, jak říká jejího teoretické-
ho podložení je třeba stimulovat teoretické výzkumy v marxistickém
duchu a podporovat teoretické dialogy věřících a marxistů. Dále
je nutné objektivní odkrytí a zpracování historie domácí
církve za uplynulá čtyři desetiletí, jakož i historie naší
náboženské a církevní politiky.

Je třeba zřídit takové teoretické pracovní společenství, které by ve zmíněných společenských podmírkách koordinovalo, organizovalo a pokračovalo v dialogu, zahájeném s církvemi a náboženskými vyznáními, resp. by navázalo styky s jinými skupinami, které mají v otázce náboženství samostatnou tvářnost.

III.

Zajištění svobody svědomí a náboženského vyznání je jedním z nepostradatelných předpokladů dosažení našich národních cílů a uskutečnění našich společenských ideálů.

Naše Ústava už dosud deklarovala /svobody svědomí a náboženského vyznání. Pokládáme však za nutné, aby její uplatňování zajišťoval i zákon. Ústřední výbor pokud jde o cíle a zásady zákona navrhuje následující:

1. Zákon má stanovit obsah svobody svědomí a svobody náboženského vyznání, jakož i záruky potřebné k jejich uplatnění.

2. Zákon má vyřknout, že má každý právo na svobodu svědomí a náboženského vyznání. Má formulovat, že kromě svobody svědomí a svobody vyznání zajišťuje jednotlivci svobodnou volbu světonázoru, resp. jeho změnu.

Toto právo má umožňovat, aby občané a jejich organizace s různým světonázorovým přesvědčením - mezi nimi i církve - mohli svobodně šířit a vyučovat své názory.

3. Zákon má napomáhat k tomu, aby počtoj občanů s různým světonázorem byl prolnut vzájemnou trpělivostí, ochranou humánních ideí a činy, zaměřenými na tvůrčí spolupráci.

4. Zákon má získat platnost té ústavní zásaze, podle které v zájmu zajištění svobody svědomí Maďarská lidová republika odděluje církev od státu.

Církve a náboženská vyznání nemají plnit státní funkce a stát má uznávat a respektovat jejich nezávislost a autonomii. Zároveň má zákon umožňovat, aby stát a církve spolupracovaly při uskutečňování společensky užitečných cílů.

Příslušnosti občanů k církvím nebudou státní evidence obsahovat ani v budoucnosti.

5. Zákon má upravovat vztah států a církví a náboženských vyznání. Má určit organizační rámce církevní politiky státu a zajistit podmínky autonomního působení církví a náboženských vyznání.

6. Zákon má formulovat právní kvalifikaci církví a náboženských vyznání, určit jejich právní postavení a uznat jejich právní osobnost. Má vyřknout rovnoprávnost církví a náboženských vyznání.

7. Zákon má vyhlásit právo rodičů na to, aby mohli svobodně rozhodovat o světonázorové výchově svých nezletilých dětí.

8. Zákon má formulovat, že vykonávání práva se nemůže vztahovat na zproštění plnění ústavní povinnosti; rovněž má formulovat, že kvůli světonázorovému přesvědčení a náboženské víře nemůže nikoho postihovat žádná nevýhoda ani mu nepřísluší žádná výhoda.

Ústřední výbor rádů členy MSDS, všechny občany, vedoucí a příslušníky církví, náboženských vyznání a náboženských obcí, společenské organizace a svazky, aby během společenské diskuse v rámci přípravy zákona přispěli svými návrhy a připomínkami k vypracování návrhu zákona a napomohli k tomu, aby byl na základě společenského konsenzu předložen Národnímu shromáždění.

Ústřední výbor doporučuje příslušným čátním orgánům, aby v souladu se zákonem stanovily cíle a náplň státní církevní politiky a vytvořily její organizační předpoklady.

Budapešt, 28. řevence

Ústřední výbor

Maďarské socialistické dělnické strany

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOZEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

K návštěvě NÉMETHa v Praze a jednáním o možnosti znovuzahájení výstavby v Nagymarosi

Podle získaných informací rakouské politické a vládní kruhy přikládají návštěvě předsedy rady ministrů MLR NÉMETHa v ČSSR velký význam zejména z hlediska nadcházejích jednání L. ADAMCE ve Vídni, na nichž by se měl odrazit výsledek NÉMETHových rozhovorů v Praze, především v oblasti postojů Rakouska k vodnímu dílu Gabčíkovo-Nagymaros, kde bylo doposud rakouské stanovisko velmi zdrženlivé.

Uvedené kruhy očekávají, že NÉMETH bude čs. stranu informovat o vývoji vnitropolitické situace v MLR v souvislosti s rozhodnutím sjezdu MSDS o zániku této strany a ustavení Maďarské socialistické strany. Předpokládají, že maďarský premiér vznese kritické připomínky na adresu čs. hromadných sdělovacích prostředků ohledně prezentace jejich stanovisek ve vztahu k MLR a "vyvíjení přímého nátlaku na Maďarsko" v souvislosti s požadavkem na úpravu současného kursu forintu vůči čs. koruně. Očekávají rovněž vnesení námitek proti postupu vůči maďarským turistům ve spojitosti se zavedením prodeje benzínu na talóny, zpřísněním režimu odbavování na hraničních přechodech apod.

K problematice vodního díla Gabčíkovo-Nagymaros zmíněné kruhy předpokládají tlak MLR s cílem nerealizovat náhradní řešení uvedení stupně Gabčíkovo do provozu. V otázce dalšího pokračování výstavby v Nagymarosi očekávají NÉMETHův návrh na další odklad přijetí rozhodnutí až po ukončení prezidentských voleb v MLR.

Podle rakouských politických a vládních kruhů je MLR rozhodnuta neuhradit ČSSR škody vzniklé v důsledku zastavení nagymaroského stupně vodního díla na Dunaji, ať budou vyčísleny jakoukoliv sumou. NÉMETH hodlá čs. straně připomenout, že v československo-maďarské smlouvě chybí zvláštní klauzule o náhradě škod, což je podstatný rozdíl například od kontraktů uzavřených MLR s rakouskou firmou Donaukraft Werke A.G. pro dodávky a práce v Nagymarosi. Jako precedens mají navíc sloužit některé případy, kdy v RVHP jedna strana od kontraktu ustoupila a náhrady škod nebyly realizovány. Na tuto skutečnost bylo poukazováno i při rozhovorech NÉMETH - VRANITZKY v květnu 1989. Tehdy měl maďarský premiér získat slib, že v případě mezinárodního soudního sporu bude Rakousko stranit Maďarsku v tom smyslu, že čs. strana nemá právně nárok na odškodnění, neboť si nezajistila kvalifikovanou smlouvu. V této spojitosti MLR očekává podrážděnou reakci čs. strany a také protimaďarskou kampaně, kterou na druhé straně hodlá dále využít k vyostření bilaterálních vztahů i napětí uvnitř ZSS.

V souvislosti s plánovaným rozšířením lodní dopravy v evropském měřítku, především v rámci zemí Evropských společenství (ES), proběhla v předvečer zahájení 4. konference ministrů dopravy evropských zemí v Budapešti koncem září 1989 jednání mezi experty NSR a Rakouska k otázkám možnosti a vhodnosti znovuzahájení výstavby nagymaroského stupně. NSR jednala o této problematice z pověření Evropské rady s představitelem Rakouska jako zájemce o vstup do ES a také s cílem získat jeho prostřednictvím pro tyto záměry i maďarské vedení.

V průběhu zmíněné 4. konference došlo k separátnímu rakousko-maďarskému jednání o možnostech pokračování ve výstavbě v Nagymarosi a možných tlacích zemí ES v rámci tohoto záměru. Tyto okolnosti, včetně naplnění politického cíle, který zastavením stavby maďarské vedení především sledovalo, mohou vytvořit podmínky pro případnou změnu maďarského rozhodnutí tak, aby zejména vyhovovalo záměrům ES.

/I. správa SNB/

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt
s. Hegenbart

vedení FMV
I., II. S SNB

Egyptské hodnocení situace v ČSSR v kontextu s dalším rozvojem hospodářské spolupráce

Egyptské ministerstvo zahraničí v materiálech připravovaných pro vedení země zařazuje návštěvu předsedy vlády ČSSR Ladislava ADAMCE mezi významné stykové akce, považuje ji za vyvrcholení relace po čtrnácti letech stagnace a za výraz plné normalizace vzájemných vztahů.

Materiály pozitivně hodnotí rozsáhlou spolupráci z období šedesátých let a shrnují její vývoj v posledním desetiletí, včetně návštěvy čs. stranické delegace a resortních ministrů.

Podle egyptského hodnocení přestavba v ČSSR není odrazem vnitřního vývoje, ale usměrňovanou reakcí na procesy probíhající v ZSS. Hlavním cílem přestavby je nastolení nového hospodářského mechanismu, obohacení vnitřního trhu a zachování socialistického charakteru výroby.

Komunistická strana Československa si udržuje své monopolní postavení ve vnitřní i zahraniční politice. Reformy v politické oblasti mají pouze okrajový charakter. V oblasti nadstavby převažuje vyčkávání a snaha o udržení stávajícího systému moci, a to i přes zásadní změny, k nimž dochází v SSSR. Opozice je slabá, nejednotná a nemá dosud dostatečný prostor pro svoji činnost.

Čs. úsilí v zahraničněpolitické oblasti se orientuje prioritně na problematiku evropského kontinentu, která je mimo hlavní zájmy Egypta. V posledním období dochází v této sféře k výraznému posunu ve prospěch rozvoje spolupráce s ČLR, Albánií, RSR, NDR, což je podle egyptského hodnocení výrazem snahy čs. vedení o udržení svého dosavadního postavení v zemi. Uvedené hodnocení obsahuje závěr, že se Československo postupně stane terčem soustředěného tlaku

Západu, který vyvolá hlubší rozpory ve vedení v otázce dalšího charakteru přestavby.

Egyptské názory na vývoj v ČSSR jsou blízké hodnocením Západu. Socialismus přešel do defenzívy, což je pro MUBARAKŮV režim výhodné z hlediska vnitřní situace i postavení na BSV. Proto má být egyptskou stranou v rámci bilaterálních vztahů v nadcházejících jednáních upřednostňována pouze pro Káhiru výhodná ekonomická spolupráce.

Při posuzování obecných mezinárodních problémů a současného vývoje ve světě bude převažovat blízkost a v řadě případů plná shoda názorů, zejména na odzbrojování, mírová jednání, na dialog Východ-Západ, sovětsko-americká jednání, řešení regionálních konfliktů, Hnutí nezúčastněných zemí.

Egyptská strana však údajně nemá zájem o přijetí společného prohlášení nebo komuniké.

Předpoklady pro rozvoj hospodářské spolupráce mezi oběma zeměmi jsou podle egyptských politických kruhů limitovány stále klesající platební schopností Egypta a omezenými možnostmi ČSSR v poskytování vládních úvěrů.

Nehledě na tyto skutečnosti by se mohla ČSSR aktivně podílet na rekonstrukci řady podniků potravinářského průmyslu, na kterou egyptská vláda vyčlenila prostředky získané od Arabského fondu (AF). Jde zejména o rekonstrukci obilních mlýnů, pivovarů, pekáren a výroben těstovin. ČSSR by se rovněž mohla podílet na finančně již zajištěné obnově cementáren a hutí. V uvedených sektorech má být celkově rekonstruováno 60% podniků.

Na uvedené účely Egypt získal od AF pouze 20 milionů dolarů a v rámci tohoto limitu připadá i čs. účast. V současné době probíhají slibná jednání se zástupci Světové banky (SB) o půjčce na stejně účely ve výši 600 milionů dolarů. Předseda francouzské vlády poskytnutí této předmětné půjčky podporuje. Zapojení do projektů financovaných zmíněnou bankou, vzhledem k tomu, že ČSSR není členem MMF, bude však

problematické.

Egyptské investice pro výstavbu nových objektů jsou minimální a vláda počítá s jejich využitím především v rozvoji těžby ropy a plynu, částečně i ve výstavbě elektrifikační sítě, zúrodňování a rekultivaci půdního fondu.

Spolupráce na třetích trzích je z egyptské strany limitována nedostatkem finančních prostředků.

Jisté možnosti se pro ČSSR rýsují v rámci Rady arabské spolupráce sdružující Egypt, Irák, Jordánsko a Jemenskou arabskou republiku. Jednalo by se o participaci na zemědělských projektech při zavlažování a zúrodňování půdy. V rámci Rady je stále živá myšlenka napojení na elektrizační soustavy západní Evropy. I když přímá čs. účast na tomto projektu nepřipadá do úvahy, zapojení přes egyptského partnera je považováno za reálné.

Spolupráce ve vojenské oblasti je v důsledku stávající kooperace Egypta se Západem prakticky vyloučena. Iniciativy ČSSR v této oblasti egyptská strana nepřímo odmítá. Akceptovány nebyly čs. nabídky na zřízení opraven vojenské techniky a učeben s audiovizuálními pomůckami pro výchovu vojenských kádrů.

/I. správa SNB/

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Adamec
s. Lenárt
s. Štefaňák
s. Johanes
s. Štěrba
s. Stejskal
s. Ondřich

vedení FMV
I, II, S SNB

Charakteristika Muhammada Husního MUBARAKa, prezidenta EAR

MUBARAK je charakterizován egyptskými politickými kruhy jako ná-
cionalista s buržoazními politickými názory. Vážil si NÁSIRa a pova-
žoval jej za velkou osobnost arabského světa.

Za SADATa byl poslušným vykonavatelem jeho pokynů. SADAT osobně
jej hodnotil jako člověka bez fantazie, s povrchními znalostmi, od-
daného nadřízeným. Jmenoval ho viceprezidentem, neboť věděl, že ho
nemůže ohrozit.

MUBARAK se při řízení státních záležitostí, včetně zahraniční
politiky, opírá o početný štáb poradců, z nichž nejvlivnějšími jsou
Usama el BAZ, první náměstek ministra zahraničních věcí a vedoucí
politické kanceláře prezidenta, Mustafa el FIKÍ, náčelník prezident-
ské rozvědky, generál Mahmud ABDALLÁH, náčelník všeobecné rozvědky,
Abdel Kádr HATEM, vedoucí prezidentské hospodářské rady a další.

Má poměrně pozitivní vztah k ZSS, zejména k SSSR a ČSSR. Česko-
slovenska si zvláště váží za dodávky zbraní v 50. letech. Politickou
orientaci na USA považuje za nezbytnou nutnost, neboť si je vědom,
že za současné situace, zejména v důsledku ekonomické a finanční zá-
vislosti, nemůže postupovat jinak. Avšak v jednáních a politických
prohlášeních se stále více objevuje snaha o posilování spolupráce
s vyspělými kapitalistickými státy západní Evropy.

Rozhodnutí nepřijímá s definitivní platností, vždy si ponechává
možnost, aby mohl své názory s přihlédnutím k dalším vnějším a vnitř-
ním faktorům korigovat. Politické problémy i postoje k nim konzultu-
je s manželkou.

Je pravověrný muslim. Jde o sangvinika s cholericckými projevy
ještětnosti a domýšlivosti. Nemá rád, když jeho společník zavádí diskusii
o campdavidských dohodách, Afghánistánu a Kambodži. Výrazem navo-
zení příznivé atmosféry při jednáních s politickými činiteli ZSS je
přechod na jednání v ruštině z jeho iniciativy.

MUBARAKovým osobním koníčkem je letecká technika. Pozitivně hodnotí čs. letouny 1 - 29 a 1 - 39. Je pasívním sportovcem, účastní se takových akcí, na nichž je očekáván úspěch domácích sportovců.

V červnu 1989 na vrcholné konferenci Organizace africké jednoty konané v Addis Abebě byl zvolen jejím předsedou na jednorocní období.

Jeho manželka Suzan Saleh Mustafá SABET se věnuje kulturně osvětové a sociálně zdravotní činnosti. Byla pozvána do ČSSR na Bienále ilustrací do Bratislavы v roce 1988, avšak návštěva se nerealizovala.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 dílu č. 412/2008 Sb.

Charakteristika Átifa Muhammada Nagíba SIDKÍho, předsedy vlády EAR

A.M.N.SIDKÍ se v období působení na Káhirské univerzitě za vlády prezidenta NÁSIRa aktivně angažoval v Arabském socialistickém svazu až do jeho rozpouštění.

SIDKÍ je sice přívržencem privatizace ekonomiky, ale na bázi zachování státního sektoru a centrálního plánování. Uvolněné investice soukromých finančních firem i ze zahraničí, zejména ze zemí Perského zálivu, se snaží vkládat do výrobní sféry.

Aktivně vystupuje proti korupci, obohacování se na úkor státu a zneužívání funkcí pro osobní prospěch, prosazuje přísné dodržování zákonů. Zapojil se do kampaně proti sadatovskému křídlu vládnoucích kruhů, za což si získal přezdívku "revizor". K jeho největším oponentům patří náměstek předsedy vlády GHAZALA a náměstek předsedy vlády pro finance a hospodářství a ministr plánování GANZÚRÍ.

MUBARAK mu dává pouze všeobecné pokyny, nechává ho plně rozhodovat o konkrétních ekonomických problémech, aby se v případě neúspěchu mohl od něho distancovat a dosadit na jeho místo jiného politika.

SIDKÍ je odpůrcem jednostranné závislosti na USA, podporuje diversifikaci zahraničně ekonomických vztahů Egypta se zeměmi západní Evropy, zejména s Francií. Ve vztahu k zemím socialistického společenství vystupuje korektně a zaujímá k nim pozitivní postoje.

Diskusím o problematických otázkách zahraniční politiky se vyhýbá. V jednáních upřednostňuje dialogy na ekonomická téma.

SIDKÍ je sangvinik, působící dojem flegmatika. Je pravověrný muslim. Při jednáních si většinou hraje s "růžencem". Na otázky islámského náboženství je velmi citlivý. Má zálibu ve vážné hudbě.

Má zdravotní potíže, trpí cukrovkou, která mu působí zhoršování zraku.

Jeho manželka pochází z NSR. Společensky se angažuje. Zúčastňuje se setkání na nejvyšších úrovních. Její osobní zálibou je vážná hudba.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

Charakteristika Ahmadha Ismata Abdala MAGÍDa, náměstka předsedy vlády
a ministra zahraničních věcí EAR

I.A.MAGÍD je považován za obratného diplomata, podle hodnocení jeho nejbližších spolupracovníků je však pouhým vykonavatelem MUBARA-KOVÝCH záměrů. Na tvorbě egyptské zahraniční politiky se podílí jako konzultant a rozhodnutí prezidenta může ovlivňovat pouze částečně.

Vratkost jeho postavení ve vedení ministerstva je kromě jeho osobní nerozhodnosti a zdravotních potíží vysvětlována i rozpory se státním ministrem BUTRUSem-GHALÍM a zejména s MUBARAKOVÝM politickým poradcem Usamou el-BAZEM, o nichž nemá vysoké mínění a jež respektuje pouze z povinnosti.

V poslední době údajně více než dříve politicky inklinuje k pravicovému křídlu velkoburžoazie, zejména ke stoupencům sadatovského směru. Udržuje skryté kontakty s náměstkem předsedy vlády GHAZALOU. Na rozdíl od něho nemá rád Američany, je však horlivým obdivovatelem západoevropského způsobu života, zejména Francie. Ve vztazích Egypta s Východem a Západem zaujímá pragmatické pozice.

MAGÍD má hluboké znalosti problematiky zahraniční politiky a mezinárodních vztahů. Při projednávání i složitých problémů světové politiky se uchyluje k improvizaci. Je považován za experta na arabskou literaturu. Lichotí mu, když i jeho partner prokáže znalost této starobylé orientální klasiky.

MAGÍD je dobrý, inteligentní společník, jeho koníčkem je kultura a historie. Do řešení vnitropolitických problémů země nezasahuje, tvrdí o sobě, že je pouze úředníkem, který plní uložené úkoly. Tímto odůvodňuje svou osobní účast na přípravě campdavidských dohod a smlouv s Izraelem. Svou účast na tomto procesu chápal z čistě profesionálního hlediska a snažil se zajistit Egyptu přijatelné podmínky v rámci politického rozhodnutí bývalého prezidenta SADATA.

MAGÍD je ženatý, hovoří anglicky a francouzsky.

Charakteristika Usamy el BAZe, prvního náměstka ministra zahraničních věcí a vedoucího politické kanceláře MUBARAKa

Usama el BAZ je poměrně mladý, schopný a vlivný politik s odpovídajícím vzděláním. V roce 1971 obhájil po šestiletém studiu na Harvardské universitě v USA doktorát mezinárodního práva.

Za vlády prezidenta NÁSIRa byl aktivním členem Arabského socialistického svazu a nyní je členem politického byra vládnoucí Národně demokratické strany.

BAZ je přívržencem MUBARAKovy koncepce zahraniční politiky, na jejímž vypracování se osobně aktivně podílel. Tato koncepce upřednostňuje orientaci Egypta na arabské země a vyspělé kapitalistické státy západní Evropy.

Je považován za hlavního tvůrce a realizátora campdavidských dohod, přičemž nutnost jednání s Izraelem prosazoval ještě jako student.

Ve vztahu k USA, SSSR a dalším ZSS přistupuje z pragmatického hlediska. V období, kdy aktivně působil v egyptském mládežnickém hnutí, navázal řadu kontaktů s mládežnickými činiteli v NDR, k níž si zachovává nadále dobrý vztah.

V praktické činnosti se opírá o intelektuály, které prosadil do funkcí na univerzitách a jiných institucích.

V zahraničněpolitické oblasti má jako jeden z mála politiků velký vliv na MUBARAKa a částečně ovlivňuje i jeho vnitropolitickou činnost, zejména v kádrové oblasti. Má perspektivu zachovat si své postavení po dobu MUBARAKova setrvání ve funkci prezidenta.

BAZ je ženatý, má dvě děti. Jeho manželka pracuje na ministerstvu zahraničních věcí.

Charakteristika Kamala Ahmada GANZÚRÍHO, náměstka předsedy vlády pro finance a hospodářství a ministra plánování

GANZÚRÍ je považován za dobrého znalce hospodářské a finanční problematiky.

Doktorát ekonomických věd získal počátkem šedesátých let na Michiganské univerzitě.

Dlouhodobě se zabývá otázkami plánování na regionální a centrální úrovni a řídí Institut plánování.

Byl ekonomickým poradcem Arabské banky pro ekonomický rozvoj Afriky a vypracoval vědeckou studii o ekonomice Ugandy.

GANZÚRÍ prosazuje zavedení přísné kontroly nad exportem a importem a snaží se o zvýšení valutových rezerv. Tento jeho přístup má řadu odpůrců mezi resortními hospodářskými ministry, čímž vznikají mezi nimi rozpory a nedorozumění ohledně otázky dalšího ekonomického vývoje.

GANZÚRÍ patří do okruhu blízkých prezidentových přívrženců, je údajně osobním MUBARAKOVÝM přítelem. Jejich rodiny se vzájemně navštěvují.

Je skromný a sympatický, vystupuje korektně. K rozvoji styků se zeměmi socialistického společenství přistupuje pragmaticky, je zastáncem amerického způsobu života. Udržuje úzké kontakty s pracovníky ekonomicke sekce amerického zastoupení v Káhiře.

Při jednáních se zahraničními partnery si věří a na místě přijímá závažná rozhodnutí, která jsou později vedením země schválena.

Charakteristika Maurice MAKRAMALLÁHA, státního ministra pro
mezinárodní spolupráci

MAKRAMALLÁH je považován za předního egyptského ekonoma, absolvoval Káhirskou univerzitu, na níž později přednášel.

Řadu let pracoval pro OSN a Světovou banku.

Od roku 1960 je jedním z nejbližších přátel SIDKIho a spolu s ním má vřelý vztah k Francii.

Na jednání se zahraničními partnery je vždy dokonale připravený, příliš se nespolehá na poradce. Problematicce mezinárodní ekonomické spolupráce dobře rozumí. Nemá rád kategorické a ultimativní názory protějška. Osobně při rozhovorech je aktivní a konstruktivní. Některá závažná rozhodnutí přijímá přímo na jednáních.

K spolupráci se zeměmi socialistického společenství přistupuje pragmaticky. Více spoléhá na vztahy s USA a západoevropskými státy.

MAKRAMALLÁH je značně labilní. Často se u něho střídají nálady z jedné do druhé krajnosti.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle čl. 32 odst. 3 zákona č. 412/2005 Sb.

Vnitropolitická situace Egypta

Současnou vnitropolitickou situaci země lze charakterizovat častějšími pokusy různorodých opozičních sil narušit stabilitu nynějšího režimu a vynutit si provedení zásadních politických a ekonomických reforem. Naléhavým požadavkem je řešení humanitárních otázek a dodržování lidských práv. Negativní dopad na vnitřní vývoj má však stále se zhoršující hospodářská situace a krajně tíživé sociální, zejména pak bytové problémy obyvatelstva.

Potlačení srpnových stávek v heluánském průmyslovém komplexu, omezení aktivity islámských fundamentalistů v Káhiře, Alexandrii, Manúfíji a v dalších městech, razie policie proti představitelům levice svědčí o tom, že se MUBARAKovi zatím daří situaci v zemi plně kontrolovat a že má dostatek manévrovacích prostorů k udržení své dosavadní moci.

Spojeným státům MUBARAK zatím plně vyhovuje. Z období REAGANovy administrativy, kdy BUSH z titulu viceprezidenta REAGANA doprovázela, došlo k navázání blízkých kontaktů, které údajně vyústily v "osobní přátelství".

Egyptská vnitřní i zahraniční opozice je slabá a nejednotná a nemá alternativního kandidáta na funkci prezidenta.

Závažným problémem, kterému režim musí čelit, zůstává neutěšený stav v ekonomice. Země pocítuje chronický nedostatek potravin, jejichž zásoby jsou často odhadovány pouze na několik dnů, maximálně týdnů. Trh je nedostatečně zásoben zbožím denní potřeby cenově dostupným pro nejširší vrstvy obyvatelstva.

Negativními doprovodnými jevy současné hospodářské situace je prudký růst státního deficitu, zahraniční zadluženosti dosahující kolem 50 miliard dolarů a růst inflace.

Opatření přijímaná k ozdravení ekonomiky mají nedostatečný účinek.

Přes finanční pomoc Saúdské Arábie a dalších zemí Perského zálivu a Arabského fondu dosahující asi 2 miliardy dolarů, zvýšení příjmů z turistiky, poplatků za průjezd lodí Suezským kanálem a převodu platů egyptských dělníků ze zahraničí má vláda chronický nedostatek devizových prostředků na nákup nezbytného zboží a nabíhající splátky z úvěrů a další závazky vůči zahraničním partnerům.

SIDKÍho vláda zkoumá různé varianty zmírnění situace v uvedené oblasti. Jednou z diskutovaných variant je převedení dlužné částky z dolarů na místní měnu.

Při provedení této operace by bylo od kursu egyptské libry k americkému dolaru odečteno 40 procent a dosaženým koeficientem vynásobena příslušná dlužná částka. Například při kursu 1 dolaru za 2,58 liber minus 40 procent by byl dosažen pokles na 1,54 libry a tímto koeficientem by byla násobena předmětná dlužná částka. Egyptská strana navíc počítá s tím, že v úvahu by měl být brán kurs z období poskytnutí úvěru.

Splátky ve zboží jsou pro Egypt nepřijatelné z důvodu růstu inflace, nedostatku konkurenceschopného zboží pro domácí trh či reexport a též proto, že tento postup odporuje dohodě Egypta s Mezinárodním měnovým fondem.

Věřitelům by bylo umožněno získané částky v egyptské měně investovat do prioritních projektů v zemědělství, turistice a stavebnictví. Jednalo by se o výrobu potravin, výstavbu hotelů a cementáren.

Toto řešení otázky zahraniční zadluženosti by přispělo ke snížení inflace a vytvoření nových pracovních příležitostí, což by zlepšilo ekonomickou situaci a sociální podmínky obyvatelstva.

Upevnění hospodářské stability by Egyptu umožnilo posílit své postavení na BSV, zlepšit exportní možnosti, získat novou moderní technologii a upevnit kurs své měny k americkému dolaru.

Při jednání předsedy vlády Ladislava ADAMCE s premiérem SIDKÍM má být předložena žádost o poskytnutí čs. půjčky ve výši 200 milionů dolarů. V případě odmítnutí bude požadavek snížen na 100 milionů a při odmítnutí i této částky SIDKÍ navrhne, aby se ČSSR podílela na rekonstrukci některých projektů rovněž na úvěr.

Půjčku bude požadovat za výhodných podmínek s 2,5 procentním úrokem, odkladem na pět let a s minimální dobou splatnosti deseti let.

Navržený způsob by podle egyptských politických kruhů při vhodném výběru projektu pro čs. investice přispěl k posílení účasti na egyptském trhu, spolupráce v třetích zemích, zvýšení možnosti dovozu bavlny, rýže, citrusů, polotovarů, zejména bavlněné příze a výrobků spotřebního průmyslu, umožnil by vyslání čs. expertů do ekonomické a kulturní sféry.

/I. správa SNB/

vedení FMV
I, II. s SNB

Rozdělovník

- a. Jakeš
- s. Adamec
- s. Lenárt
- s. Štefaňák
- s. Johanes
- s. Štěrba
- s. Stejskal
- s. Ondřich

Politika Egypta vůči zemím socialistického společenství

Egyptské vedení se značným zájmem sleduje současný vývoj v zemích socialistického společenství, avšak k jeho hodnocení přistupuje pragmaticky z hlediska vlastních, zejména ekonomických zájmů.

Přes určité pozitivní tendence ve vývoji vztahů Egypta se ZSS a sbližování vzájemných pozic je další rozvoj styků limitován rozhodujícím vlivem USA na ekonomiku a politiku Egypta a z toho vyplývají meze možné spolupráce se ZSS. Překročení této hranice by mělo pro Egypt a MUBARAKův režim těžké důsledky, neboť americkou pomoc nelze kompenzovat z jiných zdrojů. Svou roli hrají představy o určitém politickém odstupu ZSS od základních problémů Egypta a arabského světa, jakož i zjednodušený přístup egyptského vedení k současnemu vývoji v ZSS, založený na amerických a západoevropských hodnoceních.

MUBARAK ovšem uznává Sovětský svaz jako světovou velmoc, klíčovou zemi ve svých relacích se ZSS a za reálnou politickou sílu při řešení blízkovýchodního problému.

Návštěvy ministrů zahraničních věcí ŠEVARDNADZEho v Káhiře a MAGÍDa v Moskvě přispěly k normalizaci bilaterálních vztahů, jež by měla být završena MUBARAKovou cestou do SSSR plánovanou na konec roku 1989. Její realizace však bude do značné míry záviset na postojích Washingtonu.

Základem současných vztahů mezi oběma zeměmi je ekonomická oblast. Bez přihlédnutí k závazkům Egypta z období šedesátých let jsou si v současné době oba státy vzájemně dlužny. Otázky související s vyrovnaním platební bilance jsou projednávány resortními ministerstvy. V této souvislosti je třeba uvést, že Egypt má mimoriadný zájem o získání sovětské ekonomické pomoci při rekonstrukci metalurgického komplexu v Heluánu a při výstavbě tepelné elektrárny na jihu Sinaje. Sovětská strana prosazuje do ekonomických vztahů princip vzájemné výhodnosti a nehodlá poskytovat dlouhodobé úvěry.

Pokrokem ve vzájemných vztazích je navázání kontaktů na úseku speciálních služeb. Od konce března 1989 působí na obou velvyslancích příslušní oficiální představitelé. Spolupráce se soustřeďuje na předávání polooficiálních materiálů informačního charakteru.

MUBARAK pozitivně hodnotí angažovanost sovětské diplomacie při řešení palestinské otázky, zdůrazňuje však zejména ty prvky sovětských návrhů, které jsou blízké nebo dokonce shodné s jeho iniciativou, především pak s desetibodovým plánem, týkajícím se voleb na okupovaných arabských územích. Věnuje zvláštní pozornost vývoji v sovětsko-izraelské relaci, zvláště pak posledním politickým kontaktům ŠEVARDNADZEho s izraelskými činiteli a předpokládané PERÉ Sovětové návštěvě v SSSR.

Egyptské vedení se značným zájmem sleduje prosazování nového myšlení v sovětské zahraniční politice. Vědeckovýzkumným pracovištěm z oblasti mezinárodních vztahů uložilo provést hlubší analýzu sovětských přístupů k Afghánistánu, Kambodži, Angole, Etiopii a Nikaragui.

Politické vztahy Egypta s většinou ZSS jsou v podstatě normalizovány. Značné problémy v ekonomické oblasti má však Maďarsko, kterému Egypt odmítl splácat dluhy. Budapešt proto usiluje, aby ji MUBARAK navštívil při cestě do SSSR a hodlá této příležitosti využít k projednání zmíněné otázky. Zároveň ale má Demokratická strana Egypta, která považuje politiku MSDS za sobě blízkou, v úmyslu rozvíjet styky po stranické linii i po linii společenských organizací. Zvláště přitažlivý pro ni má být maďarský model zemědělství a možnosti jeho aplikace v Egyptě.

V relaci s NDR a PLR dochází k určitému poklesu obchodního obratu. NDR snížila počty pracovníků svého politického i obchodního zastoupení.

K útlumu vztahů dochází mezi BLR a Egyptem, a to pod vlivem Turecka, které kritizuje politiku Sofie vůči islámu a turecké menšině.

Vztahy Egypta s VSR a Kubou v ekonomické oblasti jsou zanedbávatelné. V politické relaci jsou ovlivňovány rozdílnými přístupy k řadě problémů. Egyptské vedení v rozporu s Vietnamem podporuje polpotovce, s Kubou se rozchází v názorech na úkoly HNZ a úlohu Havany v Africe.

Lze předpokládat, že Egypt bude k ZSS, vztahy s nimiž považuje za druhoradé, nadále přistupovat diferencovaně a nevybočí za rámec, jenž by vyvolal znepokojení BUSHovy administrativy.

/I. správa SNB/

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Adamec
s. Lenárt
s. Štefaňák
s. Johanes
s. Štěrba
s. Stejskal
s. Ondřich

*vedení FMV
I., II., . S SNB*

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH
Zrušen stupň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle Ustanovení § 15 odst. 3 zák. č. 420/2005 Sb.

Zaměření zahraničněpolitické orientace Egypta

Hlavní priority egyptské zahraniční politiky zůstávají nadále zachovány, zejména její orientace na USA a západoevropské země.

Po návratu do Ligy arabských států a zvolení MUBARAKA do čela Organizace africké jednoty se projevuje jeho výraznější aktivita na BSV a v Africe.

Egypt se snaží zatlačit Alžírsko do pozadí a převzít jeho dosavadní zprostředkovatelskou misi v řešení konfliktních situací. Egyptská diplomacie nebezúspěšně zasáhla do ukončení irácko-íránské války a nyní se angažuje v urovnání somálsko-etiopského, etiopsko-súdánského, libyjsko-čadského, mauretánsko-senegalského a částečně zasahuje i do západosaharského problému.

Má eminentní zájem na utlumění přetrvávajícího napětí se Sýrií, urovnání vztahů s Libyí a obnovení diplomatických styků s těmito dvěma arabskými zeměmi.

Ve vztahu k Izraeli usiluje o prohloubení rozporů mezi ŠAMIREm a PERÉSem.

Dominujícím momentem diplomatické aktivity v současnosti je prosazení MUBARAKova plánu.

Egypt vyvíjí značné úsilí, aby tento plán byl přijat za základ řešení situace na okupovaných arabských územích. Snaží se mu získat širší mezinárodní podporu, oslabit ŠAMIROvy pozice i jeho zázemí v Izraeli a docílit jeho izolace na mezinárodním fóru. Do tohoto úsilí zapadá i MUBARAKova cesta do USA a jeho rozhovory s BUSHem, BAKERem a v rámci OSN se sovětským ministrem zahraničí ŠEVARDNADZEM a dalšími činiteli OAJ a HNZ. Na zpáteční cestě do Káhiry

se má zastavit v některých západoevropských zemích.

V USA se egyptský činitel snažil přesvědčit BUSHe, že jeho plán vychází v podstatě z nedávného ŠAMIROva návrhu, a ŠEVARDNADZEho ujišťoval, že není alternativou mezinárodní konference, o niž usiluje SSSR a většina zainteresovaných zemí.

Hledání východisek k posunu v otázce konání voleb na okupovaných územích byly věnovány rozhovory izraelského ministra obrany RABINA v Káhiře 19.9.1989. V podstatě byly dohodnuty zásady zahájení izraelsko-palestinského dialogu v Káhiře mezi izraelskou delegací a představiteli Palestinců pouze z okupovaných území, jemuž by předcházelo setkání ministrů zahraničí Egypta a Izraele.

Následná jednání by se podle egyptského doporučení mohla uskutečnit ve Švédsku a zúčastnili by se jich i Palestinci žijící mimo okupovaná území. Na návrh OOP, který ARAFAT konzultoval s Káhirou, RABIN souhlasil, aby členy palestinské delegace byli Muhammad MILHIM, bývalý starosta Helhulu z okupovaných území, Akram HANIA, novinář z Jeruzaléma, Hasan SAKKA, právník z Nábulúsu. Všichni jsou členy bohatých a vlivných palestinských rodin. Pro výběr zbývajících sedmi delegátů byla stanovena zásada, že každý návrh na zařazení do palestinské delegace může být vetován Izraelem i OOP. RABINovi byl v Káhiře předán seznam 20 Palestinců.

Po určité modifikaci plánu ve prospěch Palestinců je ARAFATŮV postoj k němu pozitivní. Levicové organizace, zejména DFOP a LFOP, ho odmítají a vytýkají ARAFATovi kompromisnictví, překračování pravomocí a porušování interních dohod přijatých na jednání Palestinské národní rady.

Podle hodnocení čínského ministra zahraničí ČCHIEN ČCHI-ČCHENA, který koncem září 1989 navštívil Egypt,

Jordánsko, Sýrii a Tunisko, má většina arabských zemí, včetně Jordánska, k MUBARAKovi plánu značné výhrady. Alžírsko a Tunisko i přes značnou loajalitu k Egyptu plán v zásadě odmítají a podporují stanoviska Výkonného výboru OOP.

CLR považuje zmíněný plán za nedokonalý a s ohledem na své zájmy na BSV a vztahy s OOP k němu zaujímá vyčkávací postoj.

MUBARAK je údajně do svého plánu již tak vášnivě zaujatý, že zaujetí stanoviska k němu a prohlášení předsedy vlády Ladislava ADAMCE na jeho podporu by mohlo navodit potřebnou atmosféru při jednání a mělo by pozitivní ohlas.

/I. správa SNB/

vedení FMV
I. II. § SNB

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Adamec
s. Lenárt
s. Štefaňák
s. Johanes
s. Štěrba
s. Stejskal
s. Ondřich

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍ SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle Ustanovení § 15 odst. 1 zák. č. 121/2005 Sb.

K postupu britských úřadů proti ochráncům životního prostředí

Velká Británie nemá dosud vybudováno trvalé místo pro ukládání jaderného odpadu. Podle návrhu vládní organizace NIREX (Nuclear Radioactive Waste Executive) by tímto místem mohl být Fulbeck. Proti tomuto záměru vystupuje kriticky britská skupiny LAND (Linconshire Against Nuclear Dumping). Její aktivisté hlídající na místě zvažované skládky jsou fyzicky napadáni, někteří členové obdrželi výhružné telefonáty a právnička Věra BAIRDová pracující pro LAND byla "oloupena" o osobní doklady opravňující ji k výkonu právnické činnosti.

V oblasti Cumbria ve Velké Británii se nachází největší nukleární komplex, znečišťující Irské moře značným množstvím radioaktivní odpadové vody. Onemocnění dětí v blízké vesnici Seascale je například desetkrát větší, než představuje celostátní britský průměr. Skupina CORE (Cumbrian Opposed to a Radioactive Environment), která vystupuje proti činnosti uvedeného komplexu, je podrobována nátlaku místních úřadů. Někteří aktivisté skupiny byli vyhozeni ze zaměstnání, mimo jiné i Barry MATTHEW, který šířil na veřejnosti výsledky průzkumu radioaktivity.

(I. správa SNB)

Rozdělovník

s. Johannes

s. Jeník

vedení ŠMV
I., II., § ŠNB

ARCHIV BEZPEČNOSTI STAVENÍ
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle § 14c čl. 412/2005 Sb.

K současné vnitropolitické situaci v Pákistánu

Vnitropolitická situace v Pákistánu je nadále nestabilní. Zostřují se sociální a ekonomické problémy, pokračují etnické nepokoje. Vzrůstá odpor konzervativních sil vůči nedůslednému úsilí premiérky BHUTTOVÉ přehodnotit zahraniční a vnitropolitický kurs bývalého prezidenta Zijáula HAKA.

Růst nestability je v mnohém podmíněn rozložením sil ve vedení země. Mocenské pozice jsou fakticky rozdeleny mezi vládu Pákistánské lidové strany (PPP) Bénazír BHUTTOVÉ, armádu v čele s náčelníkem štábů pozemních vojsk generálem BEGem a prezidenta Isháka CHÁNa, za nímž stojí administrativně byrokratický aparát. V tomto zvláštním "trojúhelníku" má předsedkyně vlády příliš omezené pravomoci na to, aby mohla uskutečňovat samostatnou politickou koncepci, a proto je za uvedené situace nutena hledat východisko v prohlubování vzájemného porozumění s armádním velením. Jelikož nemá vnitropolitickou situaci zcela pod kontrolou, musela už několikrát řešit etnické spory v provincii Sindh a dalších částech země za pomoci armády. Bezprostřední zapojení ozbrojených sil do řízení státních záležitostí je však pravděpodobné pouze v případě vzniku kritické situace.

Prezident G.I. CHÁN, který má podle dodatku k ústavě z roku 1973 větší pravomoc než předsedkyně vlády, zaujímá ve vedení země zvláštní postavení. I když se vyhýbá přímé účasti v konfrontaci mezi PPP a opozicí, fakticky sympatizuje se silami stojícími v opozici vůči premiérce. Prezident má objektivní zájem na tom, aby PPP byla u moci do března 1990, kdy vyprší platnost uvedeného dodatku k ústavě. S tím souvisejí i poslední snahy premiérky BHUTTOVÉ,

12/2005 Sb.

která by chtěla získat větší samostatnost v přijímání zásadních politických rozhodnutí a současně omezit pravomoce prezidenta.

Stále silnější odpor klade předsedkyni vlády politická opozice vedená reakčním Islámským demokratickým spojenectvím (IDA). Aliance má většinu v provinčních shromážděních v Paňdžábu a Balúčistánu a snaží se zbavit moci vládnoucí stranu v Sindhu a Severozápadní pohraniční provincii. V Národním shromáždění si IDA klade za cíl do přelomu října a listopadu t.r. zbavit BHUTTOVOU její vratké většiny, aby mohlo vyslovit ústřední vládě nedůvěru a vytvořit tak podmínky k uskutečnění předčasných parlamentních voleb. Podle hodnocení vedoucích představitelů IDA čas pracuje pro ně, popularity PPP se snižuje a ve vhodné době může být BHUTTOVÁ odstraněna z vlády "demokratickou" cestou s tím, že za takového vývoje by byl zásah armády nepravděpodobný.

Plány opozice se zatím nestřetávají s podporou ze strany USA, kterým plně vyhovuje ochota pákistánské premiérky uskutečňovat v regionu pro Washington výhodnou zahraniční politiku a upevňovat demokratické principy v sociálněpolitickém životě země.

(I. správa SNB)

Rozdělovník
s. Štefaňák
s. Johanes

vedení FM
I, II, S SNB

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle stanovení § 122a Sb.

Názory podnikateľských kruhov NSR na súčasnú bonnskú vládnu koalíciu

Členovia Hospodárskej rady CDU, predstavujúci záujmy vedúcich podnikateľov NSR, na svojom rokování v septembri 1989 hodnotili výsledky nedávneho zjazdu CDU (37. zjazd CDU v Brémach). Účastníci rokovania rady s uspokojením konštatovali, že závery zjazdu ako aj súčasná situácia vo vládnej koalícii svedčia o tom, že bonnské vedenie dôsledne háji nastolenú líniu v oblasti upevnenia pozície veľkokapitálu. Predseda Hospodárskej rady CDU MURMANN v tomto smere zdôraznil hlavne zásluhy kancelára KOHLA a označil ho za "presvedčivého stúpenca rozvoja tržného hospodárstva".

V priebehu rokovania bolo poukázané na to, že kádrové zmeny vo vedení CDU, ku ktorým došlo na zjazde, predovšetkým volba predsedu Združenia stredných a malých firiem CDU/CSU PIEROTHA a členky Hospodárskej rady CDU Christy THOBENovej do vedúcich orgánov CDU, napomôžu oslabeniu vplyvu stúpencov sociálnych programov na rozhodnutia vládnej koalície.

Členovia Hospodárskej rady CDU sa vyslovili za zachovanie súčasnej vládnej koalície CDU/CSU/FDP aj po volbách do Spolkového snemu v r. 1990. V tejto súvislosti konzervatívne strany označili KOHĽa za najpravdepodobnejšieho uchádzača o funkciu kancelára a súčasne za kandidáta kresťanských demokratov v období predvolebnej kampane. V podnikateľských kruhoch NSR sa počítá so založením - spolu s vedením CDU - Spolkového výboru pre otázky hospodárskej politiky CDU, ktorého hlavnou úlohou bude koordinácia činnosti podnikateľov a politikov CDU/CSU. Do funkcie predsedu výboru sa počítá s menovaním Christy THOBENovej.

Podľa priemyselníkov hlavným tronfom kresťanských strán v predvolebnom boji budú úspechy v doterajšej ekonomickej politike. Podľa ich názoru nemôže SPD v tejto oblasti konkurovať so žiadnou efektívou koncepciou.

Na rokování rady bola vyjadrená nespokojnosť v súvislosti s rastom vplyvu "republikánov", ktorí získavajú hlasy konzervatívne naklonených voličov na úkor CDU/CSU. Účastníci pripúšťajú, že pri volbách v r. 1990 sa do Spolkového snemu prebojuje 5 strán a to CDU/CSU, FDP, SPD, "zelení" a "republikáni". V takomto prípade predstavitelia podnikateľských kruhov nevylučujú možnosť vytvorenia tzv. veľkej koalície CDU/CSU/SPD, pokiaľ by iba takáto varianta mohla zabezpečiť nejstabilnejšie politické vedenie krajiny.

(I. správa SNB)

Rozdělovník

s Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt

I. vedec FMV
II. ředitel SNB

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SPOLEČENSTVÍ
Zrušen stupň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

Príprava FDP na voľby v NSR

V septembri sa konalo rokovanie vedenia západonemeckej FDP, na ktorom boli stanovené základné smery činnosti pre nadchádzajúce voľby do Spolkového snemu.

Na rokovaní bolo zdôraznené, že hlavným cieľom predvolebnej kampane je zachovať účasť FDP vo vláde nezávisle na koaličnom partnerovi. Otázka prípadného koaličného partnera má byť prejednaná až po vykrištalizovaní rozloženia politických síl v krajinе. Zatiaľ predložil minister zahraničných vecí NSR Genscher návrh na vypracovanie "taktického postupu", ktorý by umožnil pripraviť predvolebný program strany prijateľný ako tak CDU/CSU, tak aj pre SPD.

Uvedený návrh sa začína v praxi realizovať. Podľa názoru západonemeckých politických expertov základné smery predvolebnej kampane liberálov, ktoré vypracováva komisia na čele s generálnym tajomníkom strany Schmalz-Jacobsenová, obsahujú v rade dôležitých otázok zahraničnej a vnútornej politiky prvky blízke stanoviskom sociálnych demokratov.

Hlavným a rozhodujúcim momentom predvolebnej kampane FDP bude naďalej "východná politika" Genschera. Vzhľadom na aktivizáciu medzistraňských a parlamentných kontaktov sa uvažuje i o spolupráci pri poskytovaní finančno-ekonomickej pomoci niektorým štátom Východnej Európy.

Predvolebný program FDP má byť dopracovaný do konca januára 1990. Po jeho odsúhlásení vo vedení strany bude dokument predložený nižším stupňom za účelom prejednania a posúdenia. Konečné znenie predvolebného programu má byť prijaté na rokovanie FDP v máji 1990.

(I. správa SNB)

Rozdělovník
s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt

*vedení FMV
I., II. ř. SNB*

Věc : K problémom činnosti Strany "zelených" v NSR

Spolkové vedenie Strany zelených pripravuje tzv. špeciálny kongres, ktorý by sa mal konať v dňoch 16.- 19.11.1989. Úlohou kongresu bude posúdenie situácie vo vnútri strany a vypracovanie návrhov pre predvolebnú kampaň.

Nevyhnutnosť zvolania takého fóra je vyvolaná dôležitými zmenami v politickej situácii krajiny a predovšetkým značnou aktivizáciou činnosti ďalších strán v oblasti ekológie. Podľa členov spolkového vedenia zelených vznikla reálna hrozba značného poklesu populárnosti v r. 1990 a zhôršili sa perspektívy ďalšieho zastúpenia zelených tak v spolkovej ako aj v zemských vládach.

Na rokovaní vedúcich orgánov zelených dňa 23.9.1989 v Bonne bola prevedená analýza hlavných príčin súčasnej situácie. Výsledky analýzy budú predložené na plánovanom kongrese.

Poukazuje sa tu predovšetkým na skutočnosť, že podnikateľské kruhy NSR, disponujúce kvalifikovanými expertmi, mohli v poslednom období predložiť celý rad konkrétnych návrhov a projektov týkajúcich sa sociálnych a ekologických problémov, ktorých splnenie bolo zaručené oficiálnymi záväzkami a pridelením odpovedajúcich prostriedkov. Úloha zelených ako iniciátorov protestu proti znečišťovaniu životného prostredia v tomto smere sa postupne znižuje. Vo väčšine prípadov potrebujú pomoc zo strany špecialistov-praktikov, čo však prináša so sebou strátu časti politickej samostatnosti a taktiež potrebu vynakladať nemalé finančné prostriedky.

Úsilie zelených o úplne zrieknutia sa jadrovej energetiky už ukázalo svoju nereálnosť a politická príťažlivosť takýchto snáh sa zmenšuje. Neústupnosť v uvedenej otázke môže znamenať pre zelených ďalšiu stratu "koaličnej spôsobilosti".

Za zvlášt nepriaznivý jav z hľadiska politického vplyvu v súčasnej dobe vedenie zelených považuje stagnáciu protivojnového hnutia v krajinе. Perspektívy jeho aktivizácie v období reálneho ozbrojenia sú malé. Opozičné sily vo východnej Európe, o ktoré sa zelení v tejto oblasti opierali, majú už v nikelotých prípadoch zastúpenie vo vláde vlastnej krajiny a dochádza k nadviazaniu kontaktov medzi štátmi NATO a VZ na oficiálnej úrovni.

Rokovanie zelených za naj slabšie miesto na politickej plat-forme tejto strany označila oblasť zahraničnej politiky, čo by mohlo zapríčiniť "vytlačenie strany z politického života".

Podľa názoru vedenia zelených jedna z hlavných príčin tejto zložitej situácie spočíva v citelnom oslabnutí záujmu sociálnych demokratov o spoluprácu so zelenými. V súčasnej dobe sú snahy o kontakty medzi SPD a zelenými čiastočne ovplyvnené pokusmi SPD získať liberálov k diskúziam o obnovenie koalície a oslabiť tak zväzok vládnucich strán. Bolo preto zdôraznené, že je treba aktivizovať vlastnú činnosť tak, aby už najbližších mesiacoch mohla Strana zelených vystúpiť s novými politickými iniciatívami nielen celonárodného, ale aj medzinárodného významu.

(I. správa SNB)

Rozdělovník
s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt

*vedením FHV
I. Š. Č. SNB*

V souvislosti s přípravou československé účasti na zasedání Severoatlantického shromáždění v Bonnu předkládáme materiály podvýboru NAA o situaci ve východní Evropě a návrh programu bonnského jednání ve dnech 31. října - 2. listopadu 1989.

(I. správa SNB)

Rozdělovník

s. Indra

ARCHIV BEZPEČNOSTNICH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle Ustanovení § 157 odst. 3 až 4
412/2005 Sb.

Materiály zpracované pro sjezd MSDS

1. Politická informace ÚV MSDS
2. Politické hodnocení poučení z naší historie
3. Programové prohlášení MSDS
4. Návrh stanov MSDS
5. Volební řád strany (2.příloha k zákl.řádu)
6. Stanovisko k základním principům Ústavy MLR
7. Stanovisko k vzdělávacímu programu MSDS
8. Stanovisko k majetkové reformě
9. Stanovisko k agrární politice
10. Stanovisko k otevření MLR světovému hospodářství a k jeho evropské politice
11. Informace o hospodářských procesech v roce 1989 a o záměrech vlády v oblasti hospodářské politiky v letech 1990-1992

(I. správa SNB)

Rozdělovník
s. Štefaňák

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 15 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

Materiály zpracované pro sjezd MSOS

Informace o hospodářských procesech v roce 1989 a o záměrech vlády v oblasti hospodářské politiky v letech 1990 - 1992.

(I. správa SNB)

Rozdělovník
s. Adamec
s. Štefaňák

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 12/2005 Sb.

Současné rozložení politických sil v iráckém vedení

Ve vzniklém mocenském systému přetrvává tendence k upevnění osobní diktatury prezidenta Saddáma HUSAJNA. Záruku úspěchu tohoto procesu vidí irácký vůdce v promyšleném rozmístění jemu osobně oddaných osob, zejména příbuzných, působících v různých státních a vládních institucích. K nejbližším příbuzným prezidenta působícím ve vedoucích vládních funkcích patří:

- ministr pro místní správu Alí Hasan al-MADŽÍD-bratranec;
- guvernér jedné z centrálních provincií Hasan al-MADŽÍD - zeť;
- ministr průmyslu a vojenské výroby Husajn Kamal al-MADŽÍD - synovec bratrance;
- vedoucí politického oddělení prezidentské kanceláře Sabawi Ibrahim al-HASAN - matčin bratr;
- velitel letectva a protiletecké obrany generálmajor Zachím Saab HASAN - synovec bratrance;
- náčelník prezidentské ochranky Saddám Kamal Hasan al-MADŽÍD - zeť;
- náčelník rozvědky Fadel al-AZZAWI - matčin bratranec;
- předseda Národní rady (parlamentu) Saadi Mehdi Saleh at-TIKRITI - bratr;
- ministr obchodu Muhammad Mehdí SÁLEH - bratr.

Hlavní páky řízení se stále více soustředují v prezidentské kanceláři, přímo podřízené HUSAJNovi, který se snaží zachovat zdání kolegiálního rozhodování svoláváním periodických zasedání členů Rady revolučního velení a regionálního vedení strany BAAS. Ve skutečnosti však oba orgány ztratily své původní pravomoci a nabyla výkonného a poradního charakteru. Přesto, že všichni jejich členové jsou osobně oddáni HUSAJNovi, jsou pod stálou kontrolou prezidentské rozvědné služby, řízené Saddámem KAMALEm, a stranické rozvědky v čele s Izzatem IBRÁHÍMem. Kromě toho

parallelismus existující na všech úrovních státní a spo-
lečenské struktury, který vzájemně zužuje sféry vlivu
různých státních orgánů vede ke zvýšení úlohy presidentské
kanceláře a nakonec i samotného prezidenta.

Národní rada, jež nemá reálnou moc - je využívána
prezidentem k realizaci jeho vlastních rozhodnutí záko-
dárnou cestou, což mu umožňuje zachovat zdání lidové vlády.
Současně s touto praxí HUSAJN formálně na veřejnosti podpo-
ruje autoritu řady vedoucích činitelů strany BAAS.

Druhou osobou ve vedení je náměstek generálního
tajemníka RV strany BAAS Izzat IBRAHÍM. V důsledku vážných
zdravotních problémů (trpí pravděpodobně leukémií), není
schopen energicky a kvalitně plnit své povinnosti v plném
rozsahu. Tato skutečnost mu znemožňuje ucházet se o vedoucí
postavení ve státě, což je hlavním důvodem HUSAJNova
rozhodnutí udržet ho v této významné funkci.

Za třetí osobnost stranicko-státní hierarchie
je formálně považován první náměstek premiéra, vrchní veli-
tel lidové armády RAMADÁN. Z hlediska všech jeho osobních
předpokladů by objektivně mohl konkurovat HUSAJNovi.
Prezident takovou možnost nevylučuje, proto omezil na mini-
mum jeho skutečné pravomoci při výkonu všech funkcí, drží
ho u sebe pod přísnou kontrolou. Dalším činitelem z vedení
je náměstek premiéra, ministr zahraničních věcí Tarik AZIZ.
Jeho činnost je však ohrazená zahraničněpolitickými
otázkami a spolu s křesťanským původem mu neumožňuje vážněji
se ucházet o funkci hlavy státu.

V seznamu nejvyšších činitelů je uváděn rovněž vice-
prezident MAARÚF, díky svému kurdskému původu objektivně zba-
vený jakýchkoli možností stanout v čele arabského státu.

V posledním období HUSAJN přivedl do své blízkosti
ministra informací a kultury DŽASÍMa, kterému svěřil důleži-
té funkce v baasistické straně, včetně zodpovědnosti za me-
zinárodní styky. Zvyšováním jeho autority HUSAJN usiluje

především o získání loajality silného klanu Ramádí, z nějž jmenovaný pochází.

Největší pozornost HUSAJN věnuje kontrole armádního velení. Této úloze je podřízena činnost vojenské kontrarozvědky a též aparátu "politické orientace". Prezident provádí regulérní čistky a přesuny vedoucích kádrů v ozbrojených silách.

Po smrti CHEJRALA v květnu 1989 byl jmenován ministrem obrany ŠENŠAL, profesionální voják, veterán irácké armády. Avšak v důsledku vysokého věku ani on si nečiní ambice na získání reálné moci.

(I. správa SNB)

Rozdělovník

- s. Jakeš
- s. Adamec
- s. Lenárt
- s. Johanes
- s. Štěrba
- s. Smejkal
- s. Ondřich

vedení FMV
I, II v SNB

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle Ustanovení č. 412/2005 Sb.

Vnitropolitická situace Iráku

Ukončení vojenských operací na irácko-íránské frontě a zahájení procesu urovnání konfliktu přispívá ke zvýšení autority a k upevnění pozic baasistického režimu v čele se Saddámem HUSAJNem. Hlavní úsilí vlády ve vnitropolitické oblasti je zaměřeno na obnovu ekonomiky, překonání valutových a finančních těžkostí následkem ničivé války, např. zahraniční zadluženost dosáhla podle některých hodnocení 60 miliard amerických dolarů. Vedení země zároveň usiluje o zmírnění sociálních, politických a národnostních rozporů, k jejichž vyostření docházelo v posledních několika letech.

Ve snaze oživit vnitřní trh a plně využít peněžní zdroje obyvatelstva na urychlení ekonomického rozvoje podporuje irácké vedení rozvoj soukromého sektoru, připouští určitou decentralizaci státní kontroly a plánování, hledá cesty zvýšení efektivnosti hospodářsko-administrativního řízení. Do rukou soukromníků jsou předávány střední a malé nerentabilní průmyslové podniky, zemědělské farmy, společnosti zahraničního obchodu, hotely, restaurace a část exportních a importních operací.

Podobné kroky by podle záměrů vlády měly přispět ke zvýšení opory režimu mezi malou a střední buržoazií a byrokratickým aparátem, který zbohatl během války.

Zlepšení valutové a finanční situace vláda do značné míry spojuje se zvýšením exportu ropy, jejíž těžba by měla v roce 1990 dosáhnout 5,5 až 6 miliónů barrelů denně, dále pak se získáním výhodných půjček a odkladem splátek z dřívějších úvěrů.

S cílem přilákat zahraniční kapitál pro potřeby sociálního rozvoje země byl v roce 1988 přijat zákon, který umožňuje odbourat dosavadní omezení pro činnost mezi-

národních společností, jestliže se podílejí na realizaci projektů majících důležitý národohospodářský význam. Partnerům, kteří jsou ochotni přistoupit na odklad splátek, respektive prodloužit platnost poskytovaných úvěrů, irácká strana slibuje poskytnout široké možnosti pro podnikatelskou činnost.

Baasistické vedení věnuje velkou pozornost snížení sociálně-politického napětí ve společnosti během války a to v nemalé míře i v důsledku autoritativního a represivního charakteru mocenského aparátu. S cílem dát režimu demokratické za-barvení probíhá rozpracování doplňků k ústavě, předpoklá-dajících vytvoření nových politických stran, rozšíření občanských svobod, v doplňcích by se měly objevit jisté momenty "glasnosti" a "pluralismu názorů", jimiž by se do určité míry řídila činnost volených orgánů a masových sdělovacích prostředků.

Na "demokratickém základě" byly údajně provedeny nové volby do Národní rady - iráckého parlamentu. Zároveň by podle hodnocení iráckých pokrokových kruhů zahájené "libera-lizační" procesy neměly vyjít za rámec "kontrolované" demokracie a jejich význam by měl spočívat především v do-sažení rovnováhy mezi policejními a administrativními metodami řízení.

Maje na zřeteli tradiční vliv ozbrojených sil v poli-tickém životě země, HUSAJN věnuje mimořádnou pozornost upevnění svých osobních pozic v armádě. Mnohé důstojníky vykonávající vlivné funkce spojují s prezidentem pouta osobní-ho přátelství nebo příbuzenství. HUSAJN s cílem předejít organizované zločinnosti v armádě provádí systematické čistky mezi příslušníky ozbrojených sil a zároveň poskytuje vojákům hmotné a jiné výsady.

O schopnosti prezidenta pevně kontrolovat situaci v ozbrojených silách svědčí potlačení důstojnického spiknutí koncem roku 1988.

Represívní kroky iráckých úřadů proti kurdským politickým stranám a organizacím na podzim 1988 vedly k podstatnému oslabení ozbrojeného opozičního hnutí na severu země. Ze své strany vedoucí činitelé kurdských organizací podnikají prostřednictvím OOP kroky k normalizaci vztahů s centrální vládou.

Šiíté, tvořící 56 procent iráckého obyvatelstva, nehledě na to, že činnost extremistické ilegální organizace Ad-Dawa nebyla dosud zastavena, mají v celku loajální vztah k baasistickému režimu. "Národní irácký element" ve vědomí iráckých šiítů převládá nad náboženskou blízkostí s Íránem. Celková pasivita šiítů je v nemalé míře důsledkem aktivních kroků vládních míst zaměřených na aktivizaci šiítského soukromého kapitálu, zvýšení výdajů na sociální a náboženské potřeby šiítských oblastí.

Podle hodnocení západních expertů je baasistický režim v Iráku díky širokému komplexu sociálních, ekonomických a propagandistických opatření a též opoře o velmi početný stranicko-státní aparát, armádu a orgány státní bezpečnosti schopný nadále pevně kontrolovat vývoj situace v zemi.

(I. správa SNB)

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Adamec
s. Lenárt
s. Johannes
s. Štěrba
s. Smejkal
s. Ondřich

vedení FMV
I, II, S SNB

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 34 odst. 3 a 4 zákona č. 12/2003 Sb.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.